Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 297 (15920) | 1981 оной декабриин 27, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

БИ-ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ-НАМДА

БАГА, ЕХЭШЬЕ ЮУМЭ АРЬБАЛХА

«Би —барилгын эзэнби» гэһэн хүдэлөөндэ БАМ-ай Буряадай участогай хүдэлмэришэд тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, хэба шадалаа гамнангүйгөөр ажаллажа байна. Барилгын ёһотой эзэн байхын тула юу хэхэ хэрэгтэй болоодоноб? Ажалай сагые зүбөөр, аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, барилгын шанар һайжаруулха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулха тон шухала. Барилгын материал арьбалжа һурахэ, хамаг юумэндэ харюусалга ехэтэйгээр хандаха гэээшэ мүнөөдэрэй шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн мүн. КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1981 он) Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй арбадахи зарлалай зургаадахи сессиин материалнуудые шудалаад байхадаа, ехэ, багашье юумэ арьбалжа, алмажа, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанарые эрид һайжаруулха хэрэгтэ хүн бүхэн хубитаяа оруулха ёһотой гэжэ бидэ ойлгонобди.

Буряадай участогай барилгашад, тэрэ тоодо манай тоннельнэ 27-дохи отрядай хүдэлмэришэд, ажал хэрэгтээ үнэн сэхээр, коммунис ёһоор хандажа, эгээл үндэр бүтээсэ туйлахын тула тэмсэнэ. БАМ-ай барилгые гол түлэб дүүргэжэ, Ленэ мүрэнэй эрьеһээ Амар мүрэнэй эрье хүрэтэр ашаанай поезднуудые ябуулха гэһэн шиидхэбэри партиин XXVI съезд баталан абаа бэлэй. БАМ-ай барилгашадай урда тон ехэ, харюусалгатай зорилго табигдаа.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабари дүрбэн жэлэй туршада дүүргэхэ гэһэн мүрысөөндэ манай 27-дохи отрядай хүдэлмэришэд хабаадажа, ажалай эршэеэ улам шангадхана. Даабаряа үлүүлдэг, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлдэг хүдэлмэришэдэй тоо улам олошорно.

Жэшээлхэдэ, В. Н. Бондаренков, И. И. Башинов, М. В. Кривка, А. Т. Орлов болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд «Би — барилгын эзэнби» гэһэн хүдэлөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, бага гаргашатайгаар, ехэ хэмжээнэй барилга хэжэ, бэшэндээ түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Залуу хүдэлмэришэн Иван Башиновай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив модо хюрөөдэдэг раманууды хоёр халаанай туршада ашаглажа, барилгын участогуудые һайн шанартай материалаар хүсэд хангадаг болоо. Энэ бригадын коллектив халаан бүриингөө даабари 45—50 процентээр үлүүлнэ. Һайнаар хүдэлхынгөө хажуугаар тус коллектив оньһон техникээ гамтайгаар хэрэглэжэ, ехэ, багашье юумэ арьбална. И. И. Башиновай бригадын гэшүүд «БАМтоннельстрой» управлениин коллективэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ хэдэн удаа илажа, Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан, эдэнэй нэрэ хүндэдэ Улаан туг үргэгдэһэн юм. Энэ түрүү коллектив байгша оной август һараһаа хойшо 1982 оной түсэбөөр хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргана.

М. В. Кривкын бригадын гэшүүд байрын гэрнүүдые, промышленна объектнүүдые түргэнөөр, эрхим шанартайгаар хэжэ байдагаараа мэдээжэ болонхой. Һара бүриингөө даабари 155—160 процент дүүргэжэ, бүхы объектнүүдээ саг болзортонь ашаглалгада тушаадаг байха юм.

Манай тоннельнэ 27-дохи отрядай коллектив үшөөл залуу. Гэбэшье, һайн бэлэдхэлтэй бэрхэ хүдэлмэришэд яһала олон. Эдэнэр эдэбхи үүсхэл гарган, үндэр бүтээсэ туйлахын тула яһалал оролдоно. Манай отрядай хүдэлмэришэд Хойто-Муяын хадануудай сэхэ дээрэһээ нүхэ малтахэ түхеэрэлгэнүүдые тодхоно. 1-дэхи, 2-дохи, 4-дэхи нүхэ малтадаг хүдэлмэришэдтэ байрын гэрнүүдые, столово, магазинуудые, промышленна объектнүүдые баридаг юм. Эдэ объектнүүдэй барилгаһаа ехэ юумэн дулдыдаха бшуу даа.

А. Д. Савенков, И. Кравченко болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригадануудай гэшүүд һара бүриингөө даабари 160 процент дүүргэдэг болонхой.

А. Келиин хүтэлбэрилдэг бригадын проходчигууд һарадаа 30 метр нүхэ малтаха даабаритай аад, зарим һаранuудта 40 метр нүхэ малтажа, үндэр бүтээсэ туйлана. Энэ бригадын гэшүүд байгша ондо 100 метр нүхэ малтаха даабаряа бүри сентябрь һарада дүүргээ бэлэй. Эдэнэр 4-дэхи нүхэ (штольни) малтаха даабаряа 1982 оной март һарада дүүргэжэ, СССР-эй профсоюзуудай XVII съездые ажалай бэлэгтэйгээр угтахаар уялга абаад, эршэеэ улам шангадхана. Мэргэжэл шадабаряа улам нарижуулан, түрүү онол арга амжалтатайгаар хэрэглэһэн дээрэһээл эдэнэр иимэ һайн үрэ дүн туйлана.

Отрядаймнай коллектив байгша оной түрүүшын арбан нэгэн һарын даабари 116 процент дүүргээ. Манай отрядай хүдэлмэришэд «СССР-эй 60 жэлэй ойн һайндэртэ габшагай ажалай 60 недели» гэһэн мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, эршэеэ улам шангадхана. Бидэ 1982 ондо 1-дэхи, 2-дохи, 4-дэхи штольнинуудые малтажа дүүргэхээр шиидэнхэйбди.

Минии хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив энэ ехэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байнхай. Коллективнай 17 хүнһөө бүридэнэ. Үнгэрһэн арбадахи табан жэлэй даабари дүрбэн жэлэй туршада дүүргээ һэмди. Шэнэ табан жэлэй даабари мүн лэ дүрбэн жэлэй туршада дүүргэхээр уялга абаабди. Бригадымнай гэшүүд хүдэлмэриин хэдэн мэргэжэл шудаланхай. Тиимэһээ бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар хэнэ. Һарадаа хүн бүридөө 1000 түхэригэй барилга хэхэ һаа, үнэн дээрээ 1150—1200 түхэригэй барилга хэнэбди.

Һаяшаг намда Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан гэһэн хүндэтэ нэрэ соло олгогдобо. Иимэ үндэр хайра шагналда хүртөөд байхадам, бригадымни гэшүүд намайе халуунаар амаршалаа бэлэй. Бидэ шэнэ табан жэлдэ тон лэ эдэбхитэйгээр ажаллажа, партиин XXVI съездын хараалһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ хаба шадалаа зорюулхабди. Тоннельнэ 27-дохи отрядай булта хүдэлмэришэд иимэ ехэ хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана.

Д. БАНЗАРАКЦАЕВ,
тоннельнэ 27-дохи отрядай бригадир, Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан.

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛАЙ ҮДЭР

УРГАСА—ОРОЛДОЛГОЬОО

Газарай үрэжэл һайжаруулха, аргатайл һаань һайнаар уһалха хүдэлмэрине саг үргэлжэ ябуулаад байгаа һаа, ямаршье уларилтай жэлдэ үндэр баян ургаса абаха арга боломжын бии байһанине манай луговодуудай дүй дүршэл гэршэлнэ.

Жэшээлхэдэ, ажахын үнинэй луговод, пенсионер В. И. Зверьков байгша ондо даажа абаһан бүхы 72 гектар сабшалангайнгаа гектар бүхэнһөөнь 42 центнер үбһэ хуряагаа. Тиихэдэ ажахын кукурузашад бүхы 370 гектар таряалангай гектар бүхэнһөөнь дунда зэргээр 82 центнер ногоон намаа набша суглуулжа абаһан байна. Тэрэшэлэн хартаабха тариһан газарһаашье муу бэшэ ургаса хурягдаа.

Эдэ тоо, баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, гандуу уларилтай байһан жэлдэшье газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ, шиниг нойто оруулха хүдэлмэри хээд байхада, үбһэ ногооной, силосэй ургамалнуудай һайн ургаса абаха арга боломжын бии байһанине элитээр гэршэлнэ.

Эдэ бүгэдые хараада абажа, ерэхэ жэлдэ таряалан, сабшалангай ургасые эрид дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые бэелүүлжэ байна. Жэшээлхэдэ, ургаса хуряалгын дүүрэмсээр сагай уларилай урин дулаан байһанине һамбаашалан, зарим таряалан дээрэ уһа гаргаабди. Ажахыда газар уһалха тусхай гурбан звено эмхидхэгдэжэ, тэдэнэр намарһаа эхилээд гол горхонуудай уһа хаажа, тэрэнине һубаг ханаабуудаар урадхуулан, нилээд ехэ газарта уһа тарааһан, мүльһэ хүргэһэн байна. Жэшээлхэдэ, дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэд И. Я. Чирков хажуудаа С. Н. Чирков гэгшэтэй Дүшэлэн гэжэ газарта 100 гектар олон жэлэй ногоо тариһан газарта уһа халяагаа. Тэрэшэлэн Н. А. Зарубинай даадаг гурбан хүнһөө бүридэһэн звено Бага-Үүрэ гэжэ газарта 115 гектар сабшалан уһалаа. Газар уһалагшад даалгагдаһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө, харюусалга ехэтэйгээр хандажа, хамтадань 304 гектар газарта уһа, мүльһэ халяаһан байна. Энээнэй ашаар ерэхэ хабартаа дахин уһалалтагүйгөөр энэ газар гүйсэд ундалуулагдаха болоно.

Газартаа шиниг нойто һайнаар оруулхатаяа хамта Н. И. Поповой хүтэлбэрилдэг тракторно-таряан ажалай бригада өөһэдынгөө даажа байһан газар дээрэ наг шэбхэ ехээр зөөнэ. Тусхайлбал, хартаабха, овощ тариха газарай гектар бүхэндэ 50—60 тонно шэбхэ зөөгөө гэхэ гү, али бүхыдэнь 2 мянга үлүүтэй тонно нютагай үтэгжүүлгэ гаргаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ районой «Сельхозхимия» нэгэдэлэй тусхай оньһожоруулһан отрядай хүсөөр үшөө 200 тонно шэбхэ хээрэ гаргагдаба. Эдэнэр хабар болотор 9 мянган тонно шэбхэ таряалан, сабшалан дээрэ зөөхэ юм.

Үнгэрһэн жэлнүүдэй дүй дүршэл дээрэһээ харахада, хабартаа гол горходой уһанай бага байдаг дээрэһээ нилээд ехэ сабшалан, таряалан уһалагдангүй үлэдэг байна. Энээнине хараада абажа, манай мелиораторнууд таряалангай, сабшалангай эхиндэ тошо ехээр халяаха гэжэ оролдодог. Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ Үүрэ голой эхиндэ ехэ хаалта барижа, уһыень ехээр халяагаабди. Мүнөө тэндэ 7 хүн саг үргэлжэ хүдэлжэ, хамта 70 мянган кубометр тошо хүргэбэ.

Гэхэтэй хамта таряалан, сабшалан дээрэ үтэгжүүлгэ ехээр гаргаха, уһалха, тошо халяаха хүдэлмэрине улам үргэноөр ябуулха ёһотойбди гэжэ манай мелиораторнууд һайн мэдэрнэ. Тиимэһээ мүнөө хэжэ байһан хүдэлмэриеэ улам үргэдхэхэ, эршэдхэхэ болонобди. Энээн тухай һаяхан совхозой дирекци болон парткомой зүблөөн дээрэ хэлсэгдэһэн, тодорхой шиидхэбэри абтаһан байна.

М. ФИЛИППОВ,
ахалагша мелиоратор.
Баргажанай район.

ОЙРЫН ҮДЭРНҮҮДТЭ

Юнхэрэй руднигай шулуу таргадаг Иван Кузьмич Пироговой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд жэлэйнгээ түсэбые һараар уридшалан дүүргээ юм. Рудник доторoo үнгэрһэн социалис мүрысөөндэ дүүжэн харгын вагонетчигууд Михаил Прохорович Батясовай, Станислав Борисович Куликовой бригаданууд мүн лэ эрхимлэнэ. Тобшолон хэлэбэл, Юнхэрэй горнягууд руда абаха жэлэйнгээ даабарине ноябрь һарын эхеэр сүм бэелүүлһэн мэдүүлээ бэлэй.

Һаяхан руднигай горнягуудай социалис мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдожо, эрхимлэгшэдынь тодоруулагдаа байна. Үнгэрһэн һарануудай дүнгүүдые зэргэсүүлэн харахада, руднигай коллектив абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхэ бүрэн аргатай. Тусхайлан хэлэбэл, үнгэрһэн энэ хугаса соо руда малтаха даабариинь 109,4 процент дүүргэгдэжэ, ажалайнь бүтээсэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа 4,8 процентээр дээшэлээ. Иигэжэ Захааминай районой Юнхэрэй руднигай коллектив 1981 онойнгоо түсэбые һарын үдэрнүүдтэ дүүргэхээ байна.

Г. БАДМАЕВ.

Тарилгадаа бэлдэнэ

Эдэ үдэрнүүдтэ Хүрбын (Хори) совхозой механизаторнууд ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада туха сүлөөгүй бэлдэжэ байнхай. Тэдэнэр энэ харюусалгатай хаһада хэрэглэгдэхэ машина, техникээ богони болзорто һайн шанартайгаар бэлэн болгохоор хараална. Һүүлэй мэдээгээр 17 сеялкэ заһабарилжа дүүргэээ. Шэнэ жэл болотор плугуудаа заһабарилха түсэбтэй юм. Машина, техникэ заһабарилха механизаторнууд, слесарь-заһабарилагшад дүршэлтэй зонһоо бүридэнхэй. Эрхим амжалта туйлаһан механизаторнуудынь моральна болон материальна талаар урмашуулагдана.

Энэ шухала хүдэлмэридэ ажахын ахамад инженер Ж. Лхасаранов онсо анхарал хандуулна. Иигэжэ тус совхозой механизаторнууд КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1981 он) Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи сессиин шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ хабарай тарилгые һайнаар үнгэргэхэ зорилготой хаба шадалаараа оролдон хүдэлжэ байнхай.

Ц. ГОМБОДОРЖИЕВА,
хүдөө бэшэгшэ.

М. Кожевниковэй нэрэмжэтэ Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй түмэр зүйлнүүдэй заводто эдэ үдэрнүүдтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринууд болон түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө мүрысөөн ажалай участок бүхэндэ эршэдэнэ. Эндэ хабсаралгын нэгэдэхи цехэй нүхэр Савиновский гэгшын хүтэлбэрилдэг бригадынхид ажалдаа эрхим амжалтануудые туйлана. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) ахалагша мастер К. К. Готолов, А. Н. Тукаев, А. А. Агалдаев, А. Р. Арасланов болон Б. Г. Пирмаев гэгшэдые —бригадын түрүү гэшүүдые ажал тухайгаа хөөрэлдэжэ байхыень харанат.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

ОЙ МОДОНОЙ БАЯЛИГУУДЫЕ ХАМГААЛХА БА АРЬБАДХАХА

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

Байгаалиие хамгаалха, байгаалиин баялигуудые ашагтай һайнаар хэрэглэхэ СССР-эй Верховно Соведэй, Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй комиссинуудай хамтын заседани декабриин 25-да Кремльдэ болобо. Ой модон тухай хуулиин эрилтэнүүдые сахиха, «Ой модо хамгаалгые улам һайжаруулха ба ой модоной нөөсэ баялигуудые ашагтай һайнаар хэрэглэхэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Верховно Соведэй тогтоолой дүүргэлтэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Ой модо сахилга ба хамгаалга шангадхаха, ой модо хэрэглэлгэ ба шэнээр ургуулга һайжаруулхын тула орон дотор хэдэн хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэһэн байна гэжэ элидхэлнүүд, үгэнүүд дотор тэмдэглэгдээ. Ой модон тухай хуулиин эрилтэнүүдые дүүргэхын тула союзна болон автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, арадай депутадуудай нютагай Соведүүд горитой хүдэлмэри ябуулаа.

Гэхэ зуура ой модо хамгаалха ба шэнээр ургуулха, мүн тэрэнэй нөөсэ баялигуудые ашаглалгын асуудалаар ой модоной ажахын, ой модоной промышленностиин зургаануудай ябуулдаг хүдэлмэриин хэм хэмжээн КПСС-эй XXVI съездын, Ой модон тухай хуулиин эрилтэнүүдтэ үшөөл хүсэд харюусанагүй гэжэ комиссинууд тэмдэглэбэ. Хэдэ хэдэн районуудта ой модо хэрэглэлгын гуримуудые сахиха тухай хуулиин эрилтэнүүд дүүргэгдэнэгүй.

Бии байгаа дутуу дундануудые усадхан зайсуулха зорилготой тодорхой һанамжа дурадхалнууд шиидхэбэри дотор хараалагдана. Жэшээлэн хэлэбэл, мододойнь отологдоһон газарнуудта үнэтэ мододые хаһа саг соонь дахин ургуулхын тула нэмэлтэ хэмжээ абаха, томо городууд ба промышленна түбүүд шадарай ойнууд доторхи ажахынуудые эрхилэлгэ һайжаруулхын тула шухала хэмжээ ябуулганууды хараалха гэжэ дурадхагдана.

СССР-эй Верховно Соведэй Палатануудай түрүүлэгшэнэр А. П. Шитиков, В. П. Рубен, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд заседанида хабаадаа.

(ТАСС).

ҮҮРЭЙ СОЛБОН ТЭЭШЭ НИИДЭҺЭЭР

ЗАМБУУЛИНДА АЛАС ХОЛЫН ХОЛБОО БАРИСАА БЭЕЛҮҮЛХЭ ТҮБ, декабриин 25. (ТАСС). «Венера-13», «Венера-14» гэжэ автомат станцинууд ниидэжэ үргэлжэлһөөр. Хараалагдаһан программатай зохилдуулагдан, планетэнүүдэй хоорондын замуудаар станцинуудай ниидэхэ үедэ замбуулинай дайдын физическэ үзэгдэлнүүд комплексноор шэнжэлэгдэнэ.

Даб дээрэхи мэдээнүүдэй ёһоор, станцинууд дээрэ тодхогдоһон приборнууд гамма-элшэнүүдэй 10 гаран сасаралга, тэрэшэлэн гамма-элшэнүүдэй хүсэтэ урасхалнуудаар үдэшэгдэһэн Наран дээрэхи олон тоото дэлбэрэлгэнүүд бүридхэлдэ абтаһан байна.

«Венера-13» станци декабриин 25-най үеэр Газарһаа 17,9 миллион километрэй зайда, харин «Венера-14» станци 16,9 миллион километрэй зайда холодонхой ябаба.

Телеметрическэ мэдээсэлэй мэдээнүүдэй ёһоор, станцинууд дээрэхи оньһон түхеэрэлгэнүүд һаадгүй хүдэлнэ.

Планетэнүүд хоорондын замуудһаа абтаһан научна мэдээсэлнүүд шалгагдажа, шэнжэлэгдэжэ байнхай.

ШАГНАЛНУУД БАРЮУЛАГДАБА

Манай ороной уран бэлигтэ залуушуул олон үндэһэ яһатанай совет соёлой ба искусствын һалбаран бадаралгада хубитаяа ехээр оруулна. Эдэнэр ургажа ябаа үетэдые коммунис нангин зорилгодо хизааргүй үнэн байхаар хүмүүжүүлхэ һайн һайхан хэрэгтэ өөһэдынгөө оюун бэлиг, уран шадабарине зорюулна.

Энэнь декабриин 25-да ВЛКСМ-эй ЦК-да болоһон уулзалгын үедэ тэмдэглэгдээ. Литературын, искусствын, журналистикын ба архитектурын талаар Ленинскэ комсомолой 1981 оной шангууд эндэ барюулагдаба.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Б. Н. Пастухов, уран мэргэжэлтэдэй хэдэн холбоонуудай хүтэлбэрилэгшэд, совет соёлой ба искусствын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад лауреадуудые халуунаар амаршалба.

КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша В. Ф. Шауро Ленинскэ комсомолой шангуудые барюулхадань байба.

(ТАСС).

ЛЕКТОР-АТЕИСТНУУЛЭЙ СЕМИНАР

Декабриин 25-да Улаан-Үдэ хотодо республикын лектор-атеистнүүдэй семинар болобо. Тус семинарта ниислэл хотын болон хүдөө нютагуудай шажан мүргэлдэ эсэргүү хүдэлмэри ябуулдаг лекторнууд хабаадалсаа. Суглараагшадта «КПСС-эй XXVI съезд болон научна атеистическэ хүмүүжүүлгын шухала асуудалнууд» гэһэн элидхэл КПСС-эй Центральна Комитедэй лектор, философиин эрдэмэй доктор В. А. Сапрыкин хэбэ. Шажан мүргэлдэ эсэргүүгээр ажалшадые хүмүүжүүлхэ талаар партиин Центральна Комитедэй һаяхан баталан абаһан тогтоол тухай тэрэ тогтожо, гүнзэгыгөөр тайлбарилһан байна.

«Шэмээшэгүүдэй шажан мүргэлһөө холодоһон зарим тэды баримтанууд ба тэдэнэй дунда ябуулагдадаг шажан мүргэлдэ эсэргүү хүдэлмэриин онсо шэнжэ тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй дэргэдэхи нийтын эрдэмэй Академиин научна атеизмын институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, философиин эрдэмэй кандидат В. Ф. Миловидов хөөрэжэ үгөө.

Тиихэдэ республикын гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй түрүүлэгшын орлогшо С. Ф. Иванов, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай нийтын эрдэмэй институдай эрдэмтэ секретарь М. Г. Брянский, Буряадай багшанарай институдай научна коммунизмын кафедрые даагша, философиин эрдэмэй кандидат Д. Д. Очиров гэгшэд һонирхолтой лекцинүүдые уншаба.

Д-Д. ГАРМАЕВ.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ХАНГАЛГААР ХЭРЭГТЭЙ ЮУМЭН ХЭГДЭНЭГҮЙ

Малай үбэлжэлгын халуун са эгээл түлэг дундаа ябана байна гээшэ. Малшад хүшэр хаһые амжалтатайгаар дабаха, мал ажалаар ехэ продукци абаха, нэгэ ч толгой мал гарзалуулгүй гэжэ оролдоно. Эгээл энэ үедэ тэдэнине һайнаар хангажа туһалха, дэмжэхэ гээшэ тон шухала.

Декабрь һарын тэн багаар «Маяк» колхозой фермэ, гүүртэ болон отаранууд дээрэ ябажа, малшад ямараар хангагданаб гэжэ һонирхоһон байнабди. Тус колхозой һү һаалиин фермэдэй хүдэлмэрилэгшэд үшөө сентябрь һарада һү худалдаха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэн тухайгаа элидхээ һэн. Мүн ноохо худалдаха түсэб үни дүүргэгдэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэбэ. Мүнөө малай үбэлжэлгын үедэшье эрхим дүнгүүдые туйлахын түлөө оролдожо байнхай. Тиигэбэшье, эндэхи малшад худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжын, соёлой болон шефүүдэй талаһаа бирагүй хангагдана гэжэ сэхэ хэлэлтэй.

Колхозой һү һаалиин хоёр комплекс дээрэ яһала һайнаар түхеэрэгдэһэн улаан булангууд бии юм. Тэдэнь һайнаар шэмэглэгдэнхэй, малшадай үбэлжэлгын үедэ дүүргэхэ социалис уялганууд аржытар бэшэгдэжэ, ханадань үлгэгдэнхэй харагдана. Теэд социалис мүрысөөнэй дүнгүүд заримдаа саг соогоо гаргагданагүй, бултанда мэдэгдэнэгүй, «дайшалхы хуудаһан» болон «сахилгаанууд» гаргагданагүй. Далахайн һү һаалиин комплексын улаан булан схэнхидээ хаалгаатай байдаг юм ха.

Хониной отарада улаан булан бии юм. Теэд тэндэнь хүнэй һонирхол татаха юумэн үгы. Хонишодой абаһан социалис уялганууд тухай мэдэхын аргагүй. Гэхэтэй хамта, эхэ хонидынь хурьгалжа, хонишод туха сүлөөгүй хаһадаа орожо байна.

Хонгоодор гэжэ газарай малай байра холо байдаг юм. Эндэ эбэртэ бодо малай дүрбэн гүүртэ, хониной хоёр отара үбэлжэжэ байнхай. Теэд эндэхи малшад болон хонишодой улаан буландаа ошожо, газетэ, журналшье хараха аргагүй. Юуб гэхэдэ, тэрэ улаан булангынь хододоо хүйтэн байдаг.

Малай үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо колхозой фермэ, гүүртэ болон отаранууд дээрэ автолавка оройдоол хоёр дахин ерэһэн байба. Гадна тэрэ автолавкадань хүнэй худалдажа абама эд бараан, эдеэ хоол хомор байдаг. Тоорын сельсоветой правлени автолавкынгаа хүдэлмэрине ходо хинан шалгажа байха ёһотой гэжэ һанагдана.

Эндэхи малшадые һуудал байдалай хэрэглэмжэнүүдээр хангалга ямар гээшэб? Колхозой түб бууса Далахай тосхондо ажаһуудалай хэрэглэмжээр хангалгын комбинадай хүн зонһоо захил абадаг комплексно пункт бии юм. Эндэ хэрэгтэй юумэнүүдынь һарада нэгэ дахин асарагдадаг. Теэд эндэ гансахан хүн хүдэлнэ. Транспортгүй дээрэһээнь тэрэ фермэ, гүүртэ болон отарануудта ошожо шаданагүй, ажаһуудалай хэрэглэмжээр хангадаг комбинадай тусхай машина малшадта ерэнэгүй. Мүн лэ комбинадай хубсаһа эсхэгшэд, телемастернууд, үһэ заһагшад хаа-ла харагдадаг юм.

«Маяк» колхоздо ори гансахан клуб хүдэлнэ. Тэрэнь Гужарай отделенидэ байдаг. Теэд тэндэ агитбригада эмхидхэгдээгүй байһаар. Жэлһээ үлэтэр сагай туршада концерт хараагүйбди гэжэ Гужарай һү һаалиин комплексын һаалишад хөөрэнэ. Клуб болон библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд һаалишад, мал адуулагшад болон хонишодто үсөөн ерэнэ.

Түнхэнэй районно Соведэй гүйсэдкомой шиидхэбэреэр ДОСААФ-ай райком Гужарай һү һаалиин комплексдо, районой коопзверопромхоз Далахайн һү һаалиин комплексдо шефүүдээр баталагдаһан юм. Малай үбэлжэлгын эхилһээр нилээд саг үнгэрбэ. Гэбэшье, эдэ комплекснуудай хүдэлмэрилэгшэд шефүүдээ үшөө хараадүй байһаар. Шэнэ жэлэй эхеэр дурсагдаһан эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд эндэхи малшадтай нягта холбоо барисаа байгуулха бэзэ гэжэ найдахаар байна.

Нийтын малай үбэлжэлгын үедэ малшадта анхарал хандуулха гээшэ тон шухала гэжэ үшөө дахин хэлэе. Тиимэһээ дурсагдагша колхозой малшад, һаалишад болон хонишод хангалгын һалбариин хүдэлмэрилэгшэдые хүлеэжэл байһаар.

Г. БУЛГУТОВ.
В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ
тобто мэдээсэл

ЗҮБЛӨӨН ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

КПСС-эй Түнхэнэй райкомой партийнэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, полит-эмхидхэгшэд болон пропагандистнуудай зүблөө үнгэргэбэ. Тус зүблөөн дээрэ коллективүүдтэ политическэ болон экономическа hуралсалай эхи ябаhан байдал тухай, районой hү haалиин фермэнүүдэй коллективүүдтэ шефскэ туhаламжын хэр үзүүлэгдэжэ байhан тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Түрүүшын асуудалаар КПСС-эй райкомой партийнэ кабинедые даагша Э. А. Машукова мэдээсэл хэбэ. Политическэ болон экономическа hуралсалай эмхидхэлэй 'коопзверопромхоздэ, районой «Сельхозхимиин» нэгэдэлдэ, ой модоной ажахыда, Жэмбэгэй сомоной Советтэ, Хэрэнэй сельподо, 2-дохи ДРСУ-да болон бусадта муу, hургалдаhан хэшээлнүүдэй булта эрэнэгүй, партийнэ организацинуудай секретарьнар ямаршье хэмжээ абангагүй гэжэ шүүмжэлбэ. Дүрсэлдэшэ коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, полит-эмхидхэгшэд болон пропагандистнар шалтагаанаа тайлбарилжа үгөө.

КПСС-эй райкомой пропагандын ба агитациин таhагай инструктор Ф. М. Принцеев шефүүдэй хүдэлмэри тухай мэдээсэл хэбэ, тус даабариие мартажархиhан уhалуурынн системын управлениин, «Бурводстройн» ПМК-гай, тоhоноо заводой болон бусад предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдые шүүмжэлбэ. Тиимэхэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Шулуутын, «Сибиряк» колхозой Еловкин, Саянай совхозой Улаан-Горхоной hү haалиин фермэнүүдтэ шефскэ ямаршье туhаламжа үзүүлэгдэдэггүй гэжэ элирхэйлбэ.

Зүблөөндэ хабаадагшадай урдаа КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Таханов үгэ хэлэhэн байна.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

ҺОНИРХОН ТАНИЛСАА

КПСС-эй обкомдо КПСС-эй горкомой болон райкомуудай юрэнхы таhагуудые даагшадай семинар боложо үнгэрбэ. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, абтаhан «тогтоолнуудай дүүргэлтые хинаха, шалгаха хэрэг саашадань нарижуулан haйжаруулха тухай асуудалда энэ семинар анхаралаа тусгаар хандуулаа. Энэ асуудалаар КПСС-эй обкомой юрэнхы таhагые даагша М. М. Гаськов элидхэл хэhэн байна. Семинар дээрэ КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь В. Н. Башкеев, КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой таhагые даагша М. Ф. Полоротова, Бэшүүрэй—А. Ф. Фалилеева, Железнодорожнын—З. А. Самойлова, Прибайкалиин—М. А. Вязанский, Октябрьскын Р. А. Исакова, Советскын—С. Э. Будаева, КПСС-эй обкомой хүдэлмэрилэгшэд Л. С. Мусиенко, Д. Д. Сагадарова, А. Д. Эрдынеева, Г. Г. Бобоев, Д. М. Цыренов гэгшэд үгэ хэлэhэн байна.

Семинарта хабаадагшад КПСС-эй Советскэ райкомой, судна бүтээлгын заводой парткомой хүдэлмэритэй танилсаа, хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые хубаалдаа.

Л. ЛАХАРЕВА.

Соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной XIII тоосооото hунгалтын конференци болобо. Соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ С. Ф. МИРОНОВА элидхэл хээ.

Шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ А. М. ГАСЬКОВАГАЙ, мандатна комиссиин түрүүлэгшэ В. Г. НИКОЛАЕВАЙ хэhэн элидхэлнүүдые конференцидэ хабаадагшад мүн лэ шагнаба.

СОЁЛШОДОЙ ХАРЮУСАЛГА БА УЯЛГА

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

ТООСООТО hУНГАЛТЫН конференцинүүдэй хоорондохи үе соо политическэ болон социально-экономическа удха шанартай олохон шухала үйлэ хэрэгүүд болоhон байна.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд үргэн ниитэ ажалшадай үүсхэл эдэбхиие, зохёохы хэрэгүүдые улам хүгжөөгөө, профсоюзай организацинуудай хүдэлмэридэ элсүүлхы ехэ нүлөө үзүүлээ.

Республикымнай бүхы ажалшад КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1981 он) Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи сессиин шиидхэбэринүүдые, Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгые ехэ урма баяртайгаар угтажа, эдэ документнүүд дотор табигдаhан ехэ, харюусалгатай зорилгонуудые бэелүүлхээр гүйсэд шиидэнхэй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Ажалшадай сэдьхэл бодолой эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ парти, правительствын анхаралаа ехээр хандуулдаг байhые «Арадай уран бэлигые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай», «Хүдөөгэй хүн зоной соёлой хэрэглэмжэ хангалгые саашадань hайжаруулха хэмжээнүүд тухай», «Үзэл сурталай, политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха тухай» тогтоолнууд элирхэйлэн харуулна.

Социалис уялгануудаа, үйлэдбэриин болон зохёохы түсэбүүдээ болзорhоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ предприятинуудай, организацинуудай, колхоз, совхозуудай, соёлой эмхи зургаануудай коллективүүдые элсүүлэн хабаадуулха талаар профсоюзай обкомой, райкомуудай, месткомуудай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хүдэлмэри зорюулагдаhан байгаа.

Арадай ажахын шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ анхаралаа хандуулха, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ профсоюзуудай бэелүүлхэ гол зорилго болоно. Ажалшадай зохёохы эдэбхи, социалис мүрысөөнэй ба ажалда коммунис ёhoop хандахын түлөө хүдэлөөнэй үүргые дээшэлүүлхын, «Гээгдэгшэдгүйгөөр хүдэлхэ» гэhэн үнэтэ үүсхэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхын түлөө профсоюзууд ехэ оролдолго гаргаhан байха юм.

Мүнөө 7 мянга гаран соёлой хүдэлмэрилэгшэ —социалис мүрысөөндэ, 3 мянган хүн ажалда коммунис ёhoop хандахын түлөө хүдэлөөндэ хабаадана. СССР-эй профсоюзуудай XVII съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн манай hэлбари дотор үргэнөөр хүгжөөгдэжэ байна гэжэ элидхэлшэ мэдүүлбэ.

Полиграфическа промышленностиин, номой худалдаа наймаанай болон хэблэлэй предприятинууд hайнаар хүдэлнэ. Республиканска типографиин, номой худалдаа наймаанай коллективүүд бүхэроссин социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ дээгүүр hуурнуудые эзэлhэн байха юм. Энэ жэлэй хоёрдохи, гурбадахи кварталнуудта дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаа. Хойто-Байгалай, Захааминай, Баунтын, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын районно типографинууд амжалтатай. Бэшүүрhээ М. Е. Афанасьева, Зэдэhээ Э. С. Ашаханова, республиканска типографиhаа С. С. Актинова, Хяагтаhаа Э. Б. Ринчинова, Ивалгаhаа В. Р. Тугаринова гэгшэд габшагай ажалаараа нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болонхой. Партиин XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ республиканска типографиhаа бэрлагшад Г. Б. Миневич, М. И. Селимов гэгшэдэй бригаданууд шалгаржа, үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн.

Буряадай номой худалдаа наймаан табан жэлэй хугасаа соо 12,3 миллион түхэригэй ном наймаалаа, эд бараанай эрьесын ургалта 52,0 процент болоо. Улаан-Үдэдэ «Туяа», «Эврика», Гусиноозерскдо 8-дахи, Каменск hууринда 11-дэхи, Северобайкальск да 42-дохи магазинууд социалис мүрысөөндэ илажа гараhаар байна.

Номой хэблэлэй коллектив экономическа үрэ дүнгүүдээ hайжаруулаа, хүдэлмэридөө ашаг олзо туйлаа. Киномеханическа заводто социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулна. Хүдэлмэришэд Б. Г. Панов, А. Н. Федотов, В. Г. Иваненко, А. Я. Журавлев, А. Ф. Озерова гэгшэд жэлэйнгээ даабаринуудые Агуу Октябриин 64 жэлэй ой болотор дүүргээ hэн. Электро-гагнуургшан Анатолий Иванович Макеев арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые 4 жэл 4 hара соо дүүргэхэ гэhэн уялга абаад, мүнөө 1982 оной июнь hарын тоо-соогоор ажаллажа байнхай.

Республикымнай кинофикаторнууд байгша оной түсэбтэ даабариие амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Түнхэнэй, Хэжэнгын киносетиин дирекцинууд үндэр үрэ дүнгүүдые туйлана. 80 киномеханик 1981 оной түсэбүүдые декабриин эхеэр дүүргэбэ. Клубай, библиотекын болон музейн хүдэлмэриин аша үрэ дээшэлүүлхэ, ажалшадые соёлой талаар хангалгые эдэбхижүүлхэ хэрэгтэ соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри hайжаруулагдаа. Хэжэнгын, Бэшүүрэй, Хойто-Байгалай, Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын, Улаан-Үдын районуудай соёлой байшангууд, клубууд соёлой ёhотойл гуламтанууд болонхой. Клубай хүдэлмэрилэгшэд Е. Ж. Цыденова, Р. М. Рыжков, Г. С. Фалилеев, Р. В. Баинова, С. Р. Баяндуев болон бусад ажалшадые коммунис ёhoop хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа зорюулдаг байна.

Буряад орон дотор 1237 библиотекэ 800 мянга шахуу хүн зониие хангана. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска, Хэжэнгын, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Ахын районуудай библиотекэнүүд шэнэ гуримаар ажаллана. Баргажанhаа Уланай, Бэшүүрhээ Буйска, Мухар-Шэбэрhээ Түгнын хүдөөгэй библиотекэнүүд малшадые илангаяа hайнаар хангадаг юм.

Республикынгаа ажалшадые соёлой талаар хангахын, эдэниие гүнзэгы үзэл сурталтайгаар, гоё hайханиие ойлгодогоор хүмүүжүүлхын тула артистнууд, уран зохёолшод, уран зураашад болон композиторнуудай хүдэлмэри нилээд эдэбхижүүлэгдэбэ. Тоосоото үе соо театральна болон концертнэ искусство ургаа. Олон артистнуудта үндэр нэрэ зэргэнүүд олгогдоhон, шагналнууд барюулагдаhан байна.

Мүнөө Буряадай зохёохы холбоонуудай урда hонирхолтой түсэбүүд, харюусалгатай зорилгонууд табигданхай.

СОЁЛШОДОЙ ажал хэрэгүүдтэ ушаржа байhан дутуу дунданууд элидхэлшэ тоггобо. Республиканска типографи офсетнэ участогай хүсые хүсэд дүүрэнээр хэрэглэнгүй, барлалгын шэнэ машинанууд үйлэдбэридэ удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Зарим типографинуудта гар ажал hулаар оньhожоруулагдана, ажалай бэ үйлэдбэриин гурим журам хазагайруулха ябадал үзэгдэнэ. Үсөөн бэшэ залуу хүдэлмэришэд нормоёо дүүргэдэггүй байна.

Номой хэблэлэй болон худалдаа наймаанай хэрэгтэ дутагдалнууд үшөөл бии. Зарим ушарта номууд муу шанартайгаар, үзэмжэгүйгөөр хэблэгдэнэ. Наймаалагшадай зүгhөө хүнүүдтэ хайша хэрэгээр хандаха ушар үзэгдэнэ.

Соёлой олохон байшангуудай, клубуудай, библиотекэнүүдэй, соёлой ба искусствын бусад эмхи зургаануудай ажал ябуулга республикымнай хүн зоной улам ургажа байгаа эрилтэ хэрэглэмжэнүүдhээ гээгдэнэ. Хүдөөгэй ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үшөөл hулаар ябуулагдана, амаралтын үдэрнүүд hонигүйгөөр үнгэргэгдэнэ. Соёлой эмхи зургаанууд хүдөө нютагта шефскэ туhаламжа эдэбхигүйгөөр үзүүлнэ.

Яруунын, Зэдын, Хурамхаанай районуудай киносетиин дирекцинүүдтэ кино-түхеэрэлгэнүүд энэ жэлэйнгээ түсэбүүдые бэелүүлжэ шадахагүй болоод байна. Загарайн, Прибайкалиин, Хоринн, Баргажанай районуудай клубууд муугаар хүдэлнэ. Сэлэнгын, Загарайн, Прибайкалиин, Түнхэнэй районуудай зарим библиотекэнүүд хүдэлмэрээ hуладуулаа. Дүршэл шадабаритай мэргэжэлтэдые шэлэжэ олоод, нютагжуулан хүдэлгэхэ асуудал республикын соёлой эмхи зургаануудай hула муу хүдэлмэриин гол шалтагаануудай нэгэниинь болоно.

Профсоюзай обкомой эмхидхэлэй-ниитын ажал ябуулгада хүдэлмэриин дүй дүршэлые согсололгодо, дэлгэрүүлгэдэ, хүдөө нютагай соёлой эмхи зургаанууддта бодото туhаламжа үзүүлэлгэдэ, абтаhан шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ дутуу дунданууд дайралдана гээд тэмдэглэлтэй.

СОЁЛОЙ хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Кабанскын райкомой түрүүлэгшэ **Л. И. Рюмкина** элидхэл түшэжэ түрүүлэн үгэ хэлэхэдээ, социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ тогтоhон байна. Энэ асуудалые профсоюзай Кабанскын райкомой ямараар шиидхэдэг тухай, шефскэ туhаламжа тухай хөөрөө. Гадна профсоюзай обкомой хүдэлмэридэ ушаржа байhан дутуу дунданууд тухай тэрэ шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэбэ.

— Үбэлжэлгын үедэ малшадые hайнаар хангаха гээшэ манай гол зорилго болоно. Сэхыень хэлэбэл, клубай эмхи зургаануудые үбэлдэ хүсэд hайнаар бэлдэжэ шадаагүйбди... Уран зохёолшодтой, артистнуудтай уулзалганууд саг үргэлжэ үнгэргэгдэнэ. Энэ ушар ажалшадые коммунис ёhoop хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ туhа хүргэнэ, — гэжэ конференциин делегат — профсоюзай Загарайн райкомой түрүүлэгшэ **Б. Г. Будаев** мэдүүлээ.

Буряадай оперо болон балетэй академическэ театрай дуушан, РСФСР-эй арадай артистка **Л. П. Левченко** үгэ хэлэбэ. Залуушуулые гоё hайханиие ойлгодогоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ театральна искусство айхабтар ехэ үүргэ дүүргэдэг. hүүлэй үедэ зарим зүжэгүүдтэмнай харагшад үсөөнөөр ерэнэ. Энэ юунhээ болоноб гэхэдэ, манай уран зохёолшод, драматургнууд мүнөө үеын байдал тухай темээр зүжэгүүдые, оперо болон балетэй либреттэнүүдые хомор бэшэнэ гэжэ онсолон тэмдэглэхые хүсэнэб гээд тэрэ үгэеэ түгэсхэбэ.

Захааминай районой Ехэ-Цахирай соёлой байшангай директор **М. С. Бадмаева**, киномеханическа заводой директор **А. Н. Хомяков**, профсоюзай Зэдын райкомой түрүүлэгшэ **В. Б. Михайлов**, Улаан-Үдын соёл-гэгээрэлэй училищиин директор **А. А. Гинеев** гэгшэд өөhэд өөhэдынгөө ажал хэрэгүүдтэ, ушаржа байгаа дутуу дунданууддта дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэhэн байна.

Энэ Сибириин соёлой институдай профкомой түрүүлэгшэ **Р. Е. Симонова**, республикын соёлой министрэй орлогшо **А. М. Герштейн**, Бэшүүрэй районой Бага-Куналей тосхоной киномеханик **В. А. Каурова** болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаhан байна.

КПСС-эй обкомой соёлой таhагые даагша **В. Б. Базаров** конференциин хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолбо.

Соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай инструктор **Т. З. Кирилина** конференциин хүдэлмэридэ хабаадажа, үгэ хэлээ.

КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, облпрофсоведэй президиумэй түрүүлэгшэ **А. Д. Чукаев** конференциин хүдэлмэридэ хабаадаба.

Зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалаар конференци зохихо тогтоол батлан абаа.

Конференци дээрэ соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой шэнэ бүридэл, союзууд хоорондын профсоюзай областной XVI конференцидэ, мүн соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай X съездын делегадууд hунгагдаба.

* * *

Эмхидхэлэй пленум боложо, **С. Ф. Миронова** —соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшээр, **Н. Д. Зарта** секретаряар hунгагдаhан байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

КОМПЛЕКС БАРИГДАА

Бодонгуудай совхозой 2-дохи отделениинь Хонхоло нютагта түбхинэнхэй. Эндэ эбтэй эетэй, ажалша бэрхэ зон ажаhуудаг юм. Тэдэнэрэй гол шэглэлынь хадаа мяха үйлэдбэрилгэ, малдаа тэжээл бэлэдхэлгэ болоно. Тус отделениин коллектив үнгэрhэн табан жэлдэ түсэбтэ даабаряа сүм дүүргэhэн алдартай. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ эндэ hайн эхи табигдаа. Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын хойноhоо баралдаа оролдоно. Эндэ тугалнуудые түлжүүлхэ, үхэрнүүдые шахан таргалуулха ажахы хоорондын комплекс баригдажа, ашаглалда оруулагдаа hэн. Тусхай проектын ёhoop комплексдо 1200 тугал харууhалагдаха юм. Тугалнуудай байха шэнэ типовой гурбан ехэ байра тэбхылдэн харагдана, дүрбэдэхинь hалын үзэрнүүдтэ баригдажа дүүрэхэнь. Эдэ байранууд халуун уhаар дулаасуулагдана. Тэндэ тэжээл буйлуулха цех бии. Досоо талань гүйсэд оньhожоруулагданхай.

Комплексдо дүршэл ехэтэй малшад ажаллана. Тэдэнэй тоодо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Цырендулма Санжиевна Бадмажапова, Ажалай Улаан Тугай орденто Сыбжидма Дармаева Даша дүүтэеэ ажалай үльгэр жэшээ харуулан хүдэлнэд.

Хонхоло нютаг жэл ерэхэ бүри болбосон түхэлтэй боложо байнхай. Үнгэрэгшэ арбадахи табан жэлдэ эндэ хамтын бани, тус бүридөө хоёр байратай 6 гэр баригдажа, нютагай шарай шэмэглээ. Харгы, хүүргэ, набшаhата модо hуулгаха ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаа.

Хонхолодо 150 hууритай клуб, библиотекэ, фельдшерскэ пункт, эхин hургуули бии. Радио, телефон, электрын гэрэл гэхэ мэтэ эндэхи хүн зоной ажаhуудалай юрын хэрэглэмжэ болонхой.

Һаяшаг Хонхолодо микроретранслятор табигдажа, эндэхид «сэнхир» экран харадаг болобо.

Д. ТОГОШИЕВ,
хүдөө бэшэгшэ,
Бэшүүрэй район.

ТАДЖИГАЙ ССР. Таджигай территориально-үйлэдбэриин комплексын бүридэлдэ ородог Таджигай алюминиин завод нэгэ доро баригдажа, нэгэ доро продукци үгэжэ байна. ТадАЗ — техникын hүүлэй туйлалтануудые хэрэглэн түхеэрэгдэhэн мүнөө үеын эрилтэдэ гүйсэд таарама предприяти. Металл хайлуулга автомат аргаар, ЭВМ-эй хүсөөр ябуулагдажа. Электрын элшэ хүсэн Нурегэй ГЭС-hээ дамжуулагдана.

Предприятиин бүтээн гаргадаг «жэгүүртэ металл» Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ОТК-гай хинан шалгагша Елена Мавлянова алюминидэ тэмдэг табижа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭРМЭЛЗЭЛЫНЬ ЭШЭ ҮНДЭҺЭТЭЙ

Үбэлэй янгинама хүйтэндэшье шолшогонуур дорюунаар урдажал байдаг Старец гол руу хонин hүрэгөө залаhан хүниие бүри холоhоо обёорбобди. Ангархайн үргэн талын гүйхэн саhа махан, хагда ногоо шэмхэлhэн хонид уурал hабаhан уhан тээшэ гүйлдэшэнэ.

590 ехэ хониhоо бүридэhэн отарые районой зуутан-хонишодой нэгэн И. Т. Григорьев даадаг юм. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой 1 отделениин хонишодой отарануудай бригадир Х. Д. Мункуев энэ хүн тухай хөөрэхэдөө, харюусалгаяа дууhан мэдэрдэг, ажалдаа эрхим дүнгүүдые туйлахые оролдодог гэжэ онсо тэмдэглээ hэн. Өөрын баян дүй дүршэлтэй болоhон нүхэр Григорьев ажахын бусад хонишодто орбол бэеэ даанги байдалтай. Тайлбарилбал, 1963 ондо хонин ажалда ороhонhoo хойшо хашаа хорёогоо өөрөө сүм заhабарилдаг, түлеэ залhа абажа үгыт, машина, техникэ хэрэгтэй гэжэ хүтэлбэрилэгшэдтэ хэрэгтэ хэрэггүй сагта хандажа байдаггүй, ямар нэгэн бэрхэшээлэй ушараа hаа, өөрынгөө туhалагшадтай суг тэрэнээ дабажа гарахые оролдодог юм.

—Өөрын гараар хэгдэhэн юумэн сэнтэйгээр hанагдадаг. Гэбэшье ондоо хүн муугаар хэхэ гэнэ бэшэб, харин коллективээ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлхөөр hургаха гэhэн хүсэлтэйб,—гэжэ Илья Трофимович тайлбарилаа бэлэй.

Уданшьегүй хонидой хурьгалха хаhа орожо ерэхэнь. Энэ шухала үеые угтуулан, мүнөөнhөө бэлэдхэл ябуулагдажа эхилэнхэй. Дүй дүршэлэй, шадабариин дууhан байбашье, нилээд лэ хүшэр, орёо ажал гэжэ мэдээжэ ааб даа. Хониной байра газаа талаhaa хуушарhаншье hаа, досоонь hаруул зохид, hалхинай нэбтэрэн оромоор нүхэ забhар гэжэ үгы, ёhотоор лэ дулаалагданхай. Зөөлэн хуурай хохирой, урниин анхилма үнэр хамар өөдэ сорьёжо, дулаа татаhан байрын агаарые жэгнэжэ байhандал. Холимог тэжээл томо гэгшын хобто соо хэгдэжэ хорёологдонхой. Нарнихан гонзогор хорёо соо набшаhата тэжээл обоолоотой харагдана. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, эндэ юумэн бүхэн эмхи гуримтай, Хамуур, тармуур, асашье хүрэтэрөө өөрын «hууритай».

Нёдондо районой ахамад мэргэжэлтэд Ангархайн отарада айлшалжа, И. Т. Трофимовтай онсо хөөрэлдөө ябуулhан юм. Энэ хөөрэлдөөнhөө hабагша татан, зүблөөн эхилээ бэлэй. Илья Трофимович дээдэ эрдэмгүйшье hаа, мэргэжэлтэдэй hанаа сэдьхэлые зобооhон асуудалнуудые hайса ойлгожо байгаа, дурадхал hанамжануудаа нюулта нөөлтэгүйгөөр элирхэйлээ hэн.

Гурбан жэлдэ удаа дараалан зуутан-хонишодой тоодо ябаhан коммунис ажалай ударник хоёр дахин «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэгээр, ВДНХ-гай бронзо медаляар, арбадахи табан жэлэй дүнгүүдээр «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаhан байна. Эдэ бүхы амжалтадам туhалагшадайм хубита ехэ гэжэ тэрэ мэдэрдэг. Суг хүдэлдэг нүхэдынь—залуу хонишод Василий Григорьев, Георгий Лапин гэгшэд хүндэтэй шалтагаанаар мүнөө ажалдаа үгы байба. Гэбэшье Илья Трофимовичай ажал, хэрэгүүдтэ наhанайнь хани Александра Васильевна туhалдаг, алишье талаhаань дэмжэдэг юм. Һая Армиин албанhаа табигдаад, жолоошоноор хүдэлжэ байhан Александр хүбүүниньшье сүлөө сагай гарахада, эсэгэдээ хамhадаг. Таряа хуряалгын үедэ ороohо таряа зөөхэ хүдэлмэридэ шалгаржа, колхозой правлениин зүгhөө мүнгэн шанда хүртөө hэн. Хүбүүнэйнгээ ажаллаха зоригтой байhанда эсэгэнь нилээд лэ урмашадаг юм. Гэхэhээ гадна нүхэр Григорьев хони үрэжүүлдэг М. В. Колмакова тухай hайшаалтайгаар хэлээ hэн.

—Илья Трофимович, үрэ бүтээсэтэ ажалай арга нүхэсэл олон ааб даа?—гэжэ hонирхоходомнай:

—Нэгэниинь хадаа социалис мүрысөөн болоно. Хүршэ Иван Кавелинэй отарын хонишодтой мүрысэдэгбди. Һайрхалтагүй хэлэхэдэ, бидэнь лэ иладагбди. Нэгэ талаараа hонигүй шэнги болошонхой. Минии hанахада, суг уулзажа, бии байгаа арга боломжонуудаа яажа хэрэглэхэ тухай хөөрэлдэхэ байгаа бэшэ аалди даа. Мандашье, тэдэнэртэшье туhатайл hэн хаш. Юундэ тиигэжэ hананабиб гэхэдэ, Социалис Ажалай Герой Гасарун Рабдаевтай нэгэ нютаг хүн хадаа уулзаха бүридөө хөөрэлдэдэгбди. Олон лэ юумэ ойлгожо абахаар байдаг,—гэжэ тэрэ харюусаба.

Г. ДАШЕЕВА,
манай тусхай корр.
Зэдын район.

ҮҮСХЭЛТЭ БРИГАДАДА

Түмэр замай Кичерэ станцхаа ерээдүйн Янчуй станци хүрэтэр олон зуун хүдэлмэришэд гайхамшаг ехэ барилга хэнэ. Хүүргэнүүдые, уhа дамжуулха соргонуудые табина, түмэр харгы татана. Дүршэл шадабаритай түрүү хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ илажа, олоной дундаhаа онсо шалгардаг байха юм. Хүүргэ баридаг 44-дэхи отрядай хүдэлмэришэд, даажа абаhан хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, бүхы объектнүүдээ саг болзортонь дүүргэжэ, ашаглалгада тушааха гэжэ эрмэлзэдэг. Даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэдэг хүдэлмэришэд эдэнэй дунда олон.

Жэшээлхэдэ, А. Н. Синдицкиин хүтэлбэрилдэг бригада 1975 онhоо хойшо БАМ-ай барилгада хабаадалсана. Эрхүүгэй участогта Кунерма, Улькан болон бусад гол горход дээгүүр хүүргэ табилсажа, баян дүршэлтэй болоhон байха юм. 1978 онhoo хойшо Буряадай участогта ажаллажа, Байгалай хаданууддhaa Дээдэ-Ангар мүрэнэй эрье хүрэтэр нилээд олон ехэ, багашье хүүргэнүүдые барилсаа.

Холодная, Кичерэ, Ангой болон бусад голнууд дээгүүр хүүргэнүүдые табилсажа, гүрэнэй даабари дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаа. А. Н. Синдицкиин хүтэлбэрилдэг бригада манай 44-дэхи отрядай түрүү коллективэй нэгэниинь мүн. Халаан бүриингөө даабариие 25 — 30 процентээр үлүүлжэ, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар дүүргэдэг заншалтай. БАМ-ай 493-дахи километртэ түмэр замай хүүргэ бариха даабаряа 15 хоногоор урид дүүргэжэ, бэшэнэй дунда шалгараа hэн. Мүнөө тус коллектив БАМ-ай 532-дохи километртэ түмэр харгы барижа байна. Энэ барилгаяа мүн лэ болзорhоонь урид дүүргэхээр шиидэнхэй. Дүүргэхэшье байха, — гэжэ хүүргэнүүдые баридаг 44-дэхи отрядай прораб В. Н. Шрейдер мэдүүлнэ.

Залуу барилгашан А. Н. Синдицкиин хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив байгша оной даабари ноябриин 7-до амжалтатайгаар дүүргээ бэлэй. Энэ түрүү коллектив арга боломжонуудаа hайса хаража үзөөд, «Профсоюзуудай XVII съездын хүндэлэлдэ — габшагай ажалай 17 недели» гэhэн үүсхэл гаргаад, шангаханаар ажаллажа эхилэнхэй.

К. ЖАМЬЯНОВ.

СОВЕТ ОРОН ДОТОР

ЭРХИМ ДҮН ТУЙЛАГДАБА

ВСЕВОЛОЖСК (Ленинградай область). «Ручьи» совхозой операторнууд А. Медведева Г. Васильева hаалиин мал индустриальна гуримаар харууhалалгын бүлюу талые хүсэд хэрэглэбэ. Тиигэжэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй социалис уялгануудые болзорhоонь урид дүүргэhэн тухайгаа элидхэбэ. Тэдэнэр тус тустаа 720 тонно hү haагаа.

Шэнэдхэн заhагдаhан «Лаврики» гэжэ фермэ дээрэ энэ амжалта туйлагдаа. Тэндэ «Тандем-6» түхеэрэлгэ хабсаргагданхай. Малай байра оньhон аргаар сэбэрлэгдэдэг, hаалишад хоюулаа 385 үнеэ даажа абанхай. Энээнэй ашаар центнер продукци үйлэдбэрилгэдэ гарадаг ажалай гаргаша нилээд доошолоо.

Эндэхи ажахынуудта хуушан фермэнүүдые шэнэдхэн заhаха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Фермэнүүдтэхи техникые hэлбэн шэнэдхэhэнэй ашаар хүдэлмэриин хүсэн горитой алмагдана. Һүүлэй табан жэлдэ мал ажалай продукци үйлэдбэрилгэдэ ажалай гаргаша хоёр дахин доошолоо.

Хүдөө ажахые эршэмтэй түргэнөөр хүгжөөхэдэ, мал ажалда илангаяа hайн дүнгүүд туйлагдана. Областиин hү haалиин 540 гаран фермэ болон комплексдо бүхы гол хүдэлмэринь оньhон түхеэрэлгэнүүдэй туhаламжаар бэелүүлэгдэдэг болонхой.

АЛМАЛТА, АРЬБАЛАЛТЫН ГУРИМААР

ХАРЬКОВ. Эндэхи машина бүтээлгын «Свет шахтера» заводто жэлэй эхинhээ хойшо алмагдаhан түмэрөөр бүтээгдэhэн газар дороhоо түлишэ гаргаха конвейернүүдээр арбан томо шахтые хангажа болохо юм.

Продукци үйлэдбэрилхэдөө материал багаар гаргашалха шухала гээд КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1981 он) Пленум дээрэ онсолон тэмдэглэгдээ hэн. Заводой коллективэй энэ зорилгые шиидхэхэдэнь, дутэрхы предприятинуудынь туhална. Эндэ зохёогдоhон алмалта, арьбалалтын комплексно программые бэелүүлгэдэ эрдэмтэд, металлургнууд, шахтернууд хабаадалсана.

Һайн шанартай хабтайлгамал түмэр хэрэглэдэг болоhоной ашаар агрегадууд бүри найдамтайгаар хүдэлдэг, шэгнүүрынь бага болоо. Украинын металлургнуудай эрдэм-шэнжэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэд тэрэниие үйлэдбэрилхэ технологи зохёоhон, харин Донецкын ба Ижевскын металлургнууд тэрэниие бүтээhэн байна. Тиин заводой шэнэ юумэ үүсхэгшэдшье шухала хэрэгтэ хабаадалсаа. Тэдэнэй дурадхалаар хабтайлгагдамал түмэр эсхэхэ арга хэрэглэгдэбэ.

Тингэжэ мүнөө жэлдэ предприятиин коллектив 3,5 мянган тонно түмэр алмаха аргатай болоо.

ЗАВОДОЙ ХҮДӨӨГЭЙ ЦЕХ

ПЕРВОМАЙСКИЙ (Смоленскэ область). Эндэхи шэлэй завод столово, хүүгэдэй саад болон hургуулиие өөрынгөө үйлэдбэрилhэн хүдөө ажахын продуктнуудаар хангадаг юм. Предприятиин хамhабариин ажахы хэрэглэгшэдтэ шухала бүхы юумэ эльгээдэг.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ малай дал хорёо, гахайн байра, силосэй траншей, складай байранууд, мастерской, теплицэ баригдаа юм. Предприяти өөhэдынгөө хүсөөр намаг налхи газарые хатаагаа, нуга, бэлшээри hайжаруулаа. Эндэхи 445 гектарай, 370 шахууинь таряалан юм. Хамhабариин ажахыда таряан ажал эрхилэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдадаг. Сагай уларилай таарамжагүй муу байhан мүнөө жэлдэшье эндэ гектар бүриhөө 20 центнер ороhо ба 105 центнер хартаабха суглуулагдаhан байна.

Хамhабариин ажахы жэл бүри 40 тонно гахайн ба үхэрэй мяха, 250—270 тонно hү үйлэдбэрилдэг юм.

— Манай коллектив ажахыгаа хүгжөөхэ холын хараатай арбан жэлэй түсэб табинхай, — гэжэ заводой директор Н. Шугаров хөөрэнэ. — Мүнөө жэлдэ бидэ үшөө 40 гектар таряалан хатаажа hайжаруулаабди, 100 үнеэнэй фермын hуури табигдаа. Эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха дүрбэн фермэ байгуулагдаха юм. Зөөхэй ба тоhо, мяханай зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ хоёр багахан цех барихаар хараа лаhхайбди.

Тиин областиин бусадшье промышленна предприятинууд хамhабариин ажахын дүй дүршэлые хэрэглэнэ. Мүнөө эндэ 209 хамhабариин ажахы ба мал шахан таргалуулдаг пункт, хүдэлнэ. Тэдэнэй зургаанинь мүнөө жэл байгуулагдаа юм.

ХАНИ БАРИСАА АЛДАРШУУЛҺАН ФИЛЬМ

ТБИЛИСИ. Эндэ буулгагдажа эхилhэн дүрбэн серитэй уран hайханай фильм дотор ород ба грузин арадуудай эбдэршэгүй холбоон ба аха дүүгэй хани барисаан харуулагдаха байна. Һая СССР-эй Гүрэнэй шанда хүртэhэн «Берега» гэжэ телевизионно фильмые буулгаhан СССР-эй арадай артист Г. Лордкипанидзе энэ түүхэтэ фильмые бүтээнэ.

— Тус фильм гайхамшагта үдэртэ — Росситай Грузиин нэгэдэhээр 200 жэлэй ойдо зорюулагдана, — гэжэ фильмые найруулан табигша хөөрэнэ. 1983 ондо энэ ойн баяр тэмдэглэгдэхэ юм. Тэрэ болотор фильмые табижа дүүргэхээр түсэблэнэбди. Манай арадуудай түүхэ бэшэгэй шухала хуудаhан тухай фильм дотор харуулагдаха.

Грузида, Москвада, Ленинградта, Астраханьда, Казахстанда тус фильм буулгагдаха юм. Театрай ба киногой мэдээжэ актернууд тэрээндэ хабаадалсаха.

«РОССИИ ДЭЭДЭ ҺУРГУУЛИНУУД — ХАРА БЭШЭ ХҮРЬҺЭТЭЙ НЮТАГУУДТА»

ГОРЬКИЙ. РСФСР-эй Хара бэшэ хүрьhэтэй нютагуудай хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ России дээдэ hургуулинууд ехэ хубитаяа оруулдаг байна. Волго мүрэн дээрэхи хотодо нээгдэhэн «России дээдэ hургуулинууд — Хара бэшэ хүрьhэтэй нютагуудта» гэhэн выставкэ энээн тухай хөөрэнэ.

Республикын институдууд болон университедүүдэй выставкэдэ табиhан 300 гаран экспонат эрдэмтэд ба студентнэрэй колхоз, совхозуудтай бэелүүлдэг харилсаа холбооые харуулна. Эндэ тосхонуудые барилгын проектнүүд, шэнэ машинанууд табигданхай, хүдөө ажахын үйлэдбэриин hалбаринуудые бүри ашаг үрэтэйгөөр эрхилхэ арга дүршэл харуулагданхай.

Тула хотын политехническэ институдай шэнжэлэгшэдэй коллектив ороhо хурьгалгын комбайнай жаткын шэнэ түхэлэй корпус зохёогоо юм. «Нива», «Колос», «Дон-1500» комбайнуудта тэдэниие тодхожо туршаhан байна. Тэдэниие үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэдэ, жэл соо нэгэ хахад миллион түхэриг алмагдаха гэжэ элирүүлэгдээ. Горьковско университедэй студентнэр болон багшанарай дурадхаhан үбэлэй үедэ теплицэдэ помидор үрэжүүлхэ арга бүри ехэ ашаг үрэтэй байхаар хүлеэгдэнэ. Хэдэн жэлэй туршада Дзержинскиин Котовой болон Воркутагай теплицын совхозуудта зүгынүүдэй туhаламжаар помидор үрэжүүлhэн байгаа. Энэнь помидорой ургасые эрид ехэдхэhэн байна. Иимэ арга хэрэглэхэдэ, жэл бүри помидорой ургасые 10 — 15 миллион түхэригөөр дээшэлүүлжэ болохо юм.

ЭКРАН ЗАЛУУШУУЛЫЕ ШАЛГАНА

МИНСК. Залуу кинематографистнуудай бүтээлнүүдэй бүхэсоюзна харалга hая эндэ нээгдэбэ. Тэрэ долоон хоног соо үргэлжэлхэ юм. Ороной киностудинуудай түлөөлэгшэд, Болгариин, ГДР-эй, Польшын, ба Чехословакиин айлшад залуушуулай киногой hайндэртэ ерээ.

Һүүлэй хоёр жэлдэ бүтээгдэhэн уран hайханай, хроникально-баримтата эрдэм дэлгэрүүлгын ба мультипликационно 80 гаран фильмые hаянай хүдэлжэ байhан режиссернууд, операторнууд, сценариие найруулагшад жюри ба харагшадай шиидхэбэридэ дурадхаба. Эдэнь гэбэл, манай үеын хүнүүд тухай, ороной түүхэтэ хубисхалай заяан тухай, үнгэрhэн дайнай жэлнүүдтэ үбгэ эсэгэнэрэймнай гаргаhан баатаршалга тухай фильмүүд болоно.

Белоруссиин ССР-эй ниитын эмхинүүд болон зохёохы хүдэлмэрилэгшэдэй холбоонуудай дипломуудаар, шагнануудаар эрхим фильмүүд тэмдэглэгдэхэ байна.

(ТАСС).

Советүүдэй хүдэлмэри

ЭМХИДХЭХЫ ХҮДЭЛМЭРЕЭ ЭРШЭДХЭХЭ

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэ үндэһэлэн арадай депутадуудай нютагай Советүүд экономическа болон социальна хүгжэлтын тусхай түсэбэй ёһоор ажал ябуулгаяа эмхидхэнэ. Тиихэдээ үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ, эдсэ хоолой программые бэелүүлгэдэ онсо анхарал хандуулдаг байна. Эдэ түсэбүүд дотор хүн зониие ажаһуудалай талаар хангаха асуудалнууд мүн лэ ехэхэн һуури эзэлнэ. Һунгагшадай захьануудые саг болзор соонь дүүргэхэ хэмжээнүүд огто таһаршагүй хубинь болонхой. Түрүү поселково, сельскэ болон сомоной Советүүдэй үүсхэлээр партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөн үргэноор дэлгэрэнхэй. Эмхидхэхы үүргээ улам үргэдхэн нютагай Советүүдэй депутадууд ажалша коллективүүдэй гүрэнэй түсэб ба социалис уялгаяа дүүргэлгэдэ, үйлэдбэриин нөөсэнүүдые тодоруулгада ашатай нүлөөгөө үзүүлнэ. Түнхэнэй, Хяагтын, Бэшүүрэй, Кабанскын районуудай олохон нютагай Советүүд эрдэмэй ёһо гурим үндэһэлэн газар элдүүрилхын, оньһон техникэсэ ипатовска шэглэлтэйгээр ашаглахын түлөө нилээд ехэ оролдолго гаргана.

Советүүдэй сесси дээрэ предприяти болон ажахынуудай үйлэдбэриин шухала асуудалнууд үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэдэг болоо. Эндэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, малай үүлтэр һайжаруулха, оньһон техникээ зүбөөр ашаглаха, нийтын малда үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ гэхэ мэтэ асуудалнуудта гол анхарал хандуулагдана. Тосхон, һууринуудые болбосон түхэлтэй байлгаха асуудал мүн лэ нютагай Советэй сесси, гүйсэдкомой заседанинууд дээрэ саг үргэлжэ хэлсэгдэдэг байха юм. Жэшээлхэдэ, Хойто-Байгалай районой арадай депутадуудай сельскэ, поселково Советүүдэй сессинүүд дээрэ экономическа болон социальна хүгжэлтэ тухайда хэлсэгдээ.

Манай үе сагай асари ехэ барилга — Байгал-Амарай түмэр харгын барилгашадай хүдэлмэридэ зохисотой эрхэ байдал тогтоохо, шэнээр бии болоһон һууринуудые болбосон түхэлтэй болгохо тушаа эдэ сессинүүд дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаа юм. Тонпельнэ поселково Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй заседани дээрэ «669-дэхи СМП-гэй барилгашадай ажаһуудал улам һайжаруулха тухай» асуудал хэлсэгдэжэ, тодорхой шиидхэбэри абтаа. Дээдэ-Заимкын сельскэ Советэй депутадууд түлишын промышленностиин Министерствын модо бэлэдхэлэй пункт дээрэхи ажалай журам тухай зүбшэһэн байна.

Ажахын болон социальна-соёлой хүгжэлтые хүтэлбэрилгөөр Бэшүүрэй районой Бага-Куналейн сельскэ Совет горитой ажал хэжэ байһан дүршэлтэй. Тус сельскэ Советэй харьяата газар дээрэ оршодог «Победа» колхозой хүгжэлтэдэ зорюулагдаһан асуудалнууд хододоо анхарагдана. Мүн энэ ажахын малшадые соёлой, ажаһуудалай талаар хангалгые һайжаруулха тухай асуудалнууд сесси, гүйсэдкомой заседанинууд дээрэ саг үргэлжэ табигдана. Советэй гүйсэдком механизаторнуудые бэлэдхэлгэдэ ехэ оролдолго гаргана. Эндэ оршодог 5-дахи СПТУ-да хоёр районһоо залуушуул һурадаг юм. Училищи һайн байратай, материально-техническэ баазань оньһон түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Энэ училищида «Победа» колхозһоо жэл бүри 30 залуушуул һурадаг тула механизаторнууд дутамаггүй хүрэдэг байна.

Бага-Куналейн соёлой комплексын хүдэлмэрилэгшэд фермэ, гүүртэнүүд болон отарануудта хододоо ошожо, малшадта концерт табина, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Арадай депутат Буряадай АССР-эй габьяата врач Н. Г. Башировай даадаг Бага-Куналейн участково больницын хүдэлмэрилэгшэд хүн зоной дунда һэргылэмжын хүдэлмэри үргэноор ябуулдаг.

Эдэ туйлалтанууд сельскэ Советэй депутадуудай, олон тоото эдэбхитэдэй оролдолгын хүсөөр бэелүүлэгдэнэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Һаяшаг Бага-Куналейн сельскэ Советтэ республикымнай районно Советүүдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэнэрэй орлогшонорой семинар үнгэргэгдөө.

Түрүү Советүүдэй үүсхэлээр «Газараа гамнаха, баялигынь арьбадхаха» гэһэн уряа доро арадай депутадуудай Советүүд ехэ хүдэлмэри ябуулжа эхилэнхэй. Газарта эзэн ёһоор хандаха асуудалнууд Бэшүүрэй, Түнхэнэй, Хяагтын, Захааминай районуудай поселково, сельскэ болон сомоной Советэй сессинүүд, гүйсэдкомой заседанинууд дээрэ хэлсэгдэһэн байна. Энэ асуудалда нютагай Советүүдэй депутадууд анхаралаа хандуулхадаа, нэн түрүүндэ уһалагдадаг талмайнуудай ургаса дээшэлүүлгэдэ, шэнэ газарнуудые ашаглалгада оруулха тухайда олон һайн зүбшөөлнүүдые үгэдэг байна. Гэбэшье Баргажанай, Сэлэнгын, Хоринн болон Загарайн районуудай нютагай Советүүд энэ тон шухала асуудалые анхардаггүй байдагынь харамтай.

Хүдөө ажахыдахи тон шухала кампанинууд болохо таряа хуряалга, нийтын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ, малай үбэлжэлгэ эмхидхэл һайнтайгаар үнгэргэхэ асуудалнууд мүн лэ хэлсэгдэжэл байдаг юм. Энэ жэлэй таряа хуряалгын үедэ республика доторнай депутадуудай 500 пост хүдэлөө һэн. Постын гэшүүд арадай хинагшадтай хүдэлмэреэ, бүхы оролдолгоёо элсүүлэн ажалай шанар шалгаа, социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ хабаадалсаа.

Республика дотороо үүсхэл гаргаһан Баргажанай районой Һүбын сельскэ Совет нийтын малда тэжээл бэлдэлгээр абаһан социалис уялгаяа урагшатай бэелүүлээ. Сельскэ Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Е. Городецкиин ударидаһан штаб нютагайнгаа бүхы организаци, эмхи зургаануудые, пенсионернүүд болон гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые энэ хэрэгтэ олоор хабаадуулаа. Тэдэнэй хүсөөр Бодоной совхоздо 1240 центнер үбһэн бэлдэгдэһэн байгаа. Энэ кампаниин үнгэргэгдэхэ үедэ депутадуудай 2 бүлэг, депутадуудай 5 пост байгуулагдаһан юм.

Нийтын малда тэжээл бэлдэлгые Яруунын районой Эгэтын сомоной Совет, Хяагтын районой Хүдэрэйн сельскэ Совет һайнаар дүүргээ.

Гэбэшье нютагай Советүүдэй хүдэлмэридэ олон дутуу дунданууд бии. Тэдэнэрэй харьяата газар дээрэнь оршодог предприяти болон ажахынуудай экономикын хүгжэлтэдэ, социально-соёлой удхатай шанартай барилгада үшөөл халирхайгаар хандаха ушарнууд дайралдана. Медицинын, хүүгэдэй олохон эмхи зургаануудай тулюур байдалтай байбашье, Хоринн, Сэлэнгын, Улаан-Үдын зарим сельскэ, сомоной, поселково Советүүд энэ талаар предприяти болон ажахынуудай үйлэдбэри-финансын түсэбтэ ёһотоор нүлөөлжэ шаданагүй. Тиимэл ушарһаа, ажаһуудалай, соёл культурын олохон барилганууд эдэ районуудта саг соогоо ашаглалгада оруулагданагүй.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй (1981 он), СССР-эй Верховно Советэй зургаадахи сессиин шиидхэбэринүүд нютагай Советэй урда шэнэ зорилгонуудые табиба.

Арадай этигэмжэтэдэй ябуулдаг зохёон байгуулхы хүдэлмэри зоной дунда үндэрөөр сэгнэгдэдэг. Ажалша коллективүүдэй гүрэнэй түсэб, социалис уялгануудаа дүүргэлтэдэ тэдэнэй ашата нүлөөн хододоо үргэдхэгдэжэ байха зэргэтэй. Республикымнай нютагай Советүүд харьяата газар дээрээ экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбүүдые бэелүүлгэдэ, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ шэнэ амжалта туйлалтада ажалшадые зоригжуулха эмхидхэхы хүдэлмэреэ улам эршэдхэхэ байһанииинь эли.

Н. ЦОКТОЕВ,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй эмхидхэлэй таһагые даагшын орлогшо.

Таниие ямараар хангана

ЕХЭ ХАРЮУСАЛГАТАЙ

Үбэлэй үедэ хүдөөгэй ажалшадые соёлой, худалдаа наймаанай, медицинскэ талаар хангаха асуудалда ехэ анхарал табиха, партиин райкомой болон арадай депутадуудай районно Советэй гүйсэдкомой [illegible] ябуулганууд хараалагданхай байна. Энээнтэй зохилдуулан үбэлэй үедэ районой киногой хүдэлмэриие [illegible] зүблөөн дээрэ хэлсээ һэн.

— Мүнөө үедэ манай коллектив хүдөөгэй малшадые киногоор хангалгаяа һайжаруулхын тула ехэ оролдолго гаргаһан, — гэжэ районой киноһостиин директор Владимир Жапович Хандаков хөөрэнэ. — Бэрхэ киномеханигууд Владимир Шагжеевич Ироитеев, Владимир Гармажапович Хамаганов гэгшэд «50 лет Октября», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай фермэ, гүүртэнүүдые таһалгагүй ябажа, шэнэ һонин кино харуулна. Эдэ колхозуудай Боксон, Сорогой, Хүүргэ, Шарза, Шаснуур ба бусад һууринуудта киноаппаратура абаашагдаад, һайнаар ашаглагдана. Тиихэдэ киноаппаратура заһабарилдаг мастер Владимир Богровэй һайн ажаллана гэтэй. Энэ нүхэр кинопрокатурануудта саг болзорто заһахаһаа гадна, «Коммунизм» колхозой [illegible] холын малшадта кино харуулжа байдаг. Аха нютагай харгы зам хүшэр хүндэ гэжэ ябала мэдэжэ. Тэдэ нүхэр Богровэ мотоциклаар тогтон торонгүй гүйлгэжэ, малшадта шэнэ һонин дуулгаад, кино харуулаад ла ябадаг юм.

Районой Сорогой, Саяанай, Хударай хүдөөгэй соёлой байшангууд, Балагтын хүдөөгэй библиотекэ малшадые мүн лэ һайнаар хангана. Эдэ соёлой эмхи зургаанууд малшадта наада, зүжэг харуулхаһаа гадна, һонин үдэшэнүүдые, уншалгын ба тематическа конференцинүүдые үнгэргэнэ. Хэды тиигэбэшье тэдэнэй ажал дутуу дундатай. Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, намартаа боложо үнгэрһэн партийна эхин организацинуудай тоосоото-бүгэлтын, комсомолой эхин организацинуудай тоосоото бүгэлтын суглаанууд дээрэ [illegible].

Үнгэржэ байгаа һарын эхин багаар районой «Саяны» гэжэ соёлой байшангай, районой түбэй [illegible] «Коммунизм» колхозой хоёр бригадын малшадые эрьежэ ерээ. [illegible]

Районой хүн зоной ажаһуудалай [illegible]

— Нютагайнгаа зониие һайнаар хангахын түлөө ехэ оролдолго гаргаһан, — гэжэ [illegible] директор Дмитрий Лопсонович Манханов мэдүүлнэ. — [illegible]

Ахын районой ажалшад партиин ЦК-гай ноябриин (1981 он) Пленумэй, Л. И. Брежневэй энэ Пленум дээрэ хэлэһэн үгэнүүдые, СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Советүүдэй сессинүүдэй шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө эршэтэйгээр ажаллана. Энээндэнь районой хангалгын эмхи зургаануудай үүргэнь ехэшье, харюусалгатайшье байна бшуу.

Вл. ГАЛСАНОВ,
манай штатнабшэ корр.

СОЦИАЛИС ХАНИ ХАРИЛСААН

ЭРДЭНЭТЫН ОБОО БАЯЛИГАА НЭЭГЭЭ

Монгол һайхан оронодо

Монголой эгээл ехэ мүрэнүүд болохо Орхон Сэлэнгэ хоёрой оршондо үльгэрэй гоё газар бии. Эндэ ажаһуудаг зон үеһөө үедэ дамжуулан, иимэ үльгэр домог хэлсэдэг һэн. «Хоёр аха дүү баатар хүбүүд эндэхи хадада ерэжэ, баялигынь [illegible] алта, мүнгэ [illegible] абаха. Тиихэдэнь Монгол орон хүсэтэйшэ, баяншье болохо. Тэдэ энэ хадын хормойдо алта мүнгэ [illegible] бэлэй һаань, харин мүнөө үедэ энэ үльгэр домог бодотоор бэелжэ байна».

Монголой Арадай-революционно партиин Эрдэнэтын горкомой секретарь Д. Орсоосооной энэ хөөрөөн намда мартагдашагүйгөөр хадуугдаа һэн. [illegible]

...Харгын бэлшэртэ монгол, мүн ород хэлэн дээрэ «Эрдэнэтын обоо — баялигай хада» гэжэ бэшээтэй. Саашань харахадаа, ехэшье илгаагүй, юрын лэ налуу хада байха. Намарай шарлаһан [illegible] болон хуһан модон тэрэние бүрхөөнхэй. Далайн нюрууһаа 1600 метр үндэртэ, тэрэ хадада эд, молибденэй баян ашагта малтамал олдоо. «Медьмолибденстрой» трестын [illegible] «Эрдэнэт» гэжэ [illegible] комбинадай баригдаха түүхын музейдэ архитектор Галина Гладких гэгшын харуулһан 17 зүйл ашагта малтамал табигдаһан. 40 шахам жэл соо залуу хототой танилсахадаа, хадын оршондо тааруугаар баригдаһан гэрнүүдэйнь архитектураар һонирхонобди. «Эрдэнэт» комбинадай мантан томо цехүүд соогуур ябахадаа, эдэ бүгэдэ оройдоол 5—6 жэл соо хооһон газарта, баригдаа гэжэ һанахада, гайхалтай шэнгеэр үзэгдэнэ. Тэд промышленна комплекстой Эрдэнэт хото совет-монгол интернациональна коллективэй туйлай ехэ арга боломжонуудтай байһые гэршэлэн харуулна.

Эрдэнэт хотодо миниин хөөрэлдэһэн хүн бүхэн монгол-совет коллективэй тус комбинадые тон түргөөр бариһан тухай, цехүүдые болзорһоо урид ашаглалгада оруулһан тухай омогорхон хөөрөө бэлэй. Монголой Арадай Республикын үнгэтэ металлургиин энэ мантан барилга 1974 ондо эхилээ һэн. Дүрбэн жэл болоод, энэ барилгын түрүүшын ээлжээн ашаглалгада үгтэһэн байгаа. Үшөө жэл хахад болоод хоёрдохи ээлжээн үгтэжэ, 8 һара болоод гурбадахи, 5 һара болоод дүрбэдэхи ээлжээн ашаглалгада оруулагдаа. Мүнөө комбинат дүүрэн хүсэндөө оронхой, жэлдээ 16 миллион тонно зэд-молибденэй ашагта малтамал болбосоруулна.

Монгол оронһой бүхы районуудһаа Монголой залуушуулай болон совет нүхэдэй [illegible] энэ гайхамшагта амжалта туйлагдаа, ажалай [illegible]. Энэ хани барисаанай барилгые Совет оронһой 180 хотын түлөөлэгшэд, СССР-эй 40 гаран үндэһэ яһатан бодхоолсон байна. Совет оронһой 400 гаран завод Монголой промышленностиин эгээл ехэ барилгые бүхы хэрэгсэлээр хангаба.

— Манай комбинат хадаа онсо түхэлэй предприяти мүн. Энэ хоёр [illegible] хоёр, тон ехэ хани харилсаатайгаар, эбтэй эетэйгээр хүдэлнэбди. Предприятиин ашаг олзотой байхын түлөө нэгэ зорилготойгоор ажалланабди, — гэжэ комбинадай парторганизациин Монголой хубиин парткомой секретарь Ж. Бямбаа хэлэбэ. — Шухала юумэниинь гэхэдэ, хараалагдаһан түсэбөө дүүргэжэ шаданабди. Оронһой предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хоёр жэл соо удаагуур түрүүлжэ ябанабди. Байгша ондо абаһан уялгаһаа гадуур 30 миллион тугригай продукци гаргаха гэһэн түсэбтэйбди. Тэрэмнай дүүргэгдэжэ байна.

Үльгэр соо хэлэгдэдэгтэл зэд-хадын эзэнэй хүсоор Эрдэнэтын обоо бүхы баялигаа нээнэ бэшэ, харин үсэгэлдэр лэ хада һургуулида һуража байһан малшадай үхибүүд мүнөөнэй гайхамшагта машинануудые жолоодожо, энэ баялигые нээнэ. Тус комбинадые барихатаяа хамта оронһой ашагта малтамал шанаржуулгын национальна кадрнуудые һурган бэлэдхэһэн байна. Хэдэн зуугаад хүбүүд, басагад Совет оронһой дээдэ һургуулинуудта, техникумүүдтэ, техническэ училищинуудта эльгээгдэжэ, һуража гараа. Табан жэлэй саана Эрдэнэт хотодо 440 хүнэй һураха һургуули нээгдээ һэн.

Үдэшын боро харанхы боложо байхада, намарай шара набшын үедэ Эрдэнэт хадын баялигые [illegible] 8 кубометр шанагатай экскаваторай кабина соо ороо һэм. 29 наһатай, дунда дуур бэетэй машинист Д. Баасанжав намайе ехэ урин дулаанаар угтабашье, [illegible]. Энэнь юундэб гэхэдэ, [illegible]. Машинын [illegible] хүдэлмэри [illegible] үнэн [illegible].

Ашагта малтамал нэмэл тонныһ «БелАЗ-ай» эрэжэ тогтоходонь, Баасанжав даруу зохидоор хүдэлжэ, бэлэн байһан түрүүшын шанага адхана. 15 метрэй гүнзэгыһөө абтаһан ашагта малтамал үшөө хоёр дахин нэмэбэ. Тиихэдэнь машинын кузов дүүрэнэ. Минута хүрэхэгүй саг үнгэрөө. Хаанаһаа иимэ шадамар бэрхээр хүдэлнэ гээшэб?

Баасанжав Дорнод аймагта түрэһэн юм. Түрэлхидынь Халхын голой госхоздо малшадаар хүдэлдэг. Тэдэнэр найман хүүгэдтэй. 7-ниинь түрэл нютагтаа, харин Эрдэнэтдэ комбинадай ехэ барилга ябуулагдана гэжэ Баасанжав дуулаад, армиин албанай һүүлээр ерэһэн байгаа. Эгээл түрүүн модошо дарханай мэргэжэл шудалба. Һүүлдэнь СССР-тэ, Башкирта ошожо, экскаваторщигай жэлэй һургуули дүүргэжэ ерээ. Дүй дүршэлөөр баян экскаваторщик А. С. Черкасов намайе һургаа һэн гэжэ тэрэ дурсан хөөрэнэ. Удаань Эрдэнэдтэ ажаллажа байһан экскаваторай машинист Оренбургска областьһоо ерэһэн Б. В. Россынхинай туһалагшаар хоёр жэл хүдэлбэ. Тиигэжэ дүй дүршэлтэй болоо. Харин мүнөө тэрэ эндэхи курса дүүргэжэ гараһан 20 наһатай Д. Батбатые мэргэжэлдээ һургана.

Баасанжавай гэр бүлэ залуу хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй юм. Тэрэнэй һамган комбинадта хинагшаар хүдэлнэ, хоёр хүбүүдынь үшөө һургуулида ороодүй. Уһатай, канализацитай, мүнөөнэй болбосон түхэлэй гэртэ ажаһуудаг. Хүүгэдынь хүүгэдэй саадта ябана. Энэ хотодо хүүгэдэй 12 сад-ясли бии. Һургуулиин хаһа хүсэхэдөө, юрэнхы эрдэмэй долоон һургуулиин нэгэндэ һурахаяа ороха юм. Эрдэнэт хотодо соёлой байшаншье, больницашье бии, мүн долоон клуб, профилактори бии. Бассейнтэй спортивна комплекс баригдажа байна. Мүн бусадшье бүхы эмхи зургаанууд баригдана. Бидэнэй уулзаһанай һүүлээр хэдыхэн үдэр болоод, Баасанжав амаралтаяа абахаяа байгаа һэн. Тэрэ Сэлэнгын эрьедэ баригдаһан комбинадай амаралтын байшанда амарха юм.

Эрдэнэт хотодо совет хүдэлмэришэд В. Горошко, М. Шадрин, Б. Наурузов, Н. Дмитриев, Н. Донченко гэгшэдэй нэрэнүүдые хэзээдэшье мартахагүй. Һурган хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эмхидхэхэ тухай эдэбхи үүсхэл тэдэнэр 1975 оной октябрьда гаргаа юм. Монголой национальна кадрнууд иимэ аргаар мүнөөшье үргэноор бэлдэгдэнэ.

— Совет мэргэжэлтэдтэй хамта хүдэлхэдэмни, намда ехэл туһатай. Эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлжэ, мэргэжэлэйнгээ тон орёо юумэ һайнаар ойлгожо абанаб. Бэрхэшээлэй тохёолдоходо, оройдоошье зүрхэсэнэгүйб, юундэб гэхэдэ, Дзезказганһаа ерэһэн Софья Марковна Клименко хододоо заажа, харуулжа үгэдэг, — гэжэ Дарханай политехническэ техникум һая дүүргэһэн залуу басаган Т. Баасанжав хөөрэнэ.

Комбинадта нигэжэ хоёр-хоёроороо хүдэлхэ арга үргэноор нэбтэрүүлэгдэнэ. Эрдэнэдтэ «Найрамдал» гэһэн интернациональна бригаданууд, халаанууд болон экипажнууд бии болгогдонхой. Эндэ аха дүү совет-монгол хүдэлмэришэд эбтэй эетэйгээр хүдэлнэ. Энэмнай һайн үрэ дүн үгэнэ. Интернациональна ажалша коллективэй 60 гаран процентынь монгол хүдэлмэришэд, инженернүүд болон техникүүд болонхой.

Бидэ Эрдэнэт хотые намарай нарата үдэр орхижо мордобобди. Хойномнай комбинат, энэ гайхамшагта ажалай үльгэр жэшээ харуулһан хото үлэбэ. Эндэ ахань дүүдээ туһалжа, манай оронһой арадуудай хани барисаанай һүлдэ болоһон хото үлөө һэн.

Дмитрий ГАЙМАКОВ.
(АПН).

Улаан-Баатар — Эрдэнэт — Москва.

«ЭХЭ-ГЕРОЙ» ГЭҺЭН НЭРЭ ЗЭРГЭДЭ ХҮРТЭБЭ

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар арбан, арбанһаа олон үхибүүдые түрэһэн, хүмүүжүүлһэн эхэнүүдтэ «Эхэ-Геройн» орден барюулалгатайгаар «Эхэ-Герой» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдобо.

БУРЯАДАЙ АССР-һээ:

Балданова Софья Цырендоржиевнада — Зэдын районой Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой колхозница; **Будаева Цырен-Ханда Дамбаевнада** — Зэдын райондо ажаһуудаг гэрэй эзэн эхэнэр; **Галимулина Нина Григорьевнада** — Хурамхаанай районой Гааргын совхозой хүдэлмэришэн; **Жамбалова Цырен Гурдариевнада** — Зэдын районой Боргойн совхозой хүдэлмэришэн; **Мандарханова Елизавета Манзаровнада** — Хэжэнгын райондо ажаһуудаг хүдэлмэришэн; **Раднаева Изольда Константиновнада** — Хоринн районой Анаагай совхозой хүдэлмэришэн; **Ринчинова-Романова Цыцык Ринчиновнада** — Баргажанай районой Уланай колхозой колхозница; **Роянова Екатерина Цырендоржиевнада** — Мухар-Шэбэрэй райондо ажаһуудаг гэрэй эзэн эхэнэр.

• ТАСС • АПН •

ХИЛЫН СААНАҺАА

ХЭДЭХЭН ҮГӨӨР

СОФИ. БОЛГАР-АФГАН ХЭЛСЭЭН. Болгари ба Афганистан империализмда, хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү, колониализм болон шэнэ түхэлэй колониализмые, расизм ба апартеидые эсэслэн усадхахын түлөө сэхэ шууд тэмсэхэ, — гэжэ БКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Советэй Түрүүлэгшэ Т. Живковэн, НДПА-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, ДРА-гай революционно Советэй Түрүүлэгшэ Б. Кармалиин эндэ гараа табиһан, НРБ-гэй ба ДРА-гай хоорондын Хани барисаан, харилсаа холбоон тухай хэлсээн дотор хэлэгдэнэ.

МАНАГУА. ПАТРИОДУУДАЙ СОХИЛТО. Сальвадорһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, үнгэрэгшэ сүүдхын туршада оронһой долоон провинци дотор буһалгаалан бодогшод улам эдэбхитэйгээр ябуулга хэжэ үргэлжэлһэн байна.

ВАШИНГТОН. САГААН БАЙШАНГАЙ ДЭРГЭДЭ. Америкын ниислэл хотын олоннийтын түлөөлэгшэд буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал улам дэбжэргэжэ байгаа Р. Рейганэй захиргаанай политикые буруушаалгын тэмдэг болгон, рождественскэ һүни Сагаан байшангай дэргэдэ ехэ жагсаал эмхидхээ.

ОТТАВА. КАНАДЫН ХАРАА БОДОЛ. «Польшодо сэрэгэй байдалай тогтоогдоһые Канада буруушаанагүй. Юундэб гэхэдэ, гүрэн түрээ абархын туһа иимэ ябуулга хэгдэһэн байна», — гэжэ Канадын гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Макгиган мэдүүлбэ.

ЛОНДОН. ДАЙ ЖҮРӨӨДЭГ ПОЛИТИКЫЕ БУРУУШААНА. Англиин 130 шахуу город болон районуудай засагай зургаанууд Великобританиие «ядерна зэбсэггүй зоно» болгохын түлөө кампани эхилһэн Манчестерэй муниципалитедэй советэй үүсхэлые дэмжэбэ.

АМЕРИКАН ГИЛЬДИИН ШИИДХЭБЭРИ

САН-ФРАНЦИСКО. Олон жэлэй туршада президентнь байһан Рональд Рейганда Киноактёрнуудай американ гильдиин дээдэ шагнал олгохоһоо арсаа. Гильдиин директорнүүдэй национальна совет Америкын киноиндустриин хүдэлмэрилэгшэдэй энэ ехэ нэгэдэлэй үмэнэһөө жэл бүри барюулагдадаг тиимэ шагналые США-гай президентдэ олгохогүй гэжэ Гильдиин директорнүүдэй национальна совет Голливудта болоһон заседани дээрэ тон олонхиин дүүгаар шиидхэбэ.

АП агентствын тэмдэглэһэнэй ёһоор, профсоюзуудта харша политика Р. Рейганэй баримталан бэелүүлдэг байһан туладань, гильди иимэ шиидхэбэри гаргаһан байна.

ХАРХИС ТҮСЭБҮҮД БУРУУ ҺҮРЭБЭ

БОНН. Баруун Германиин демократууд ехэ илалта туйлаа: мэдээжэ уран зохёолшо — коммунист Ганс-Петер де Лоранине анирагүй болгохо гэжэ һэдэһэн хархис хүсэнүүдэй түсэбүүд таһалдуулагдаа. Де Лоранда эсэргүү «хэрэгые» хараһан Гамбургын сүүд тэрэниие гэмнэлгэ бүхыдөө үндэһэ баримтагүй гэжэ тогтообо. Гэхэ зуура, уран зохёолшые мүрдэхэ зэмэлхэ гэһэн һэдэлгэньшье гутамшаг ябуулга болоно.

Уран зохёолшын бүтээлнүүд баяшуулай засагта огто таарахагүй байшоо.

Жэлэй урда тээ хэблэгдэн гараһан, «Шүдхэрнүүдэй хойноһоо гэрдэлгэ» гэһэн де Лоранай ном дотор ФРГ-дэхи «буржуазна демократиин» эгээн муу үзэгдэлнүүдэй нэгэн — «мэргэжэлэй талаар хорилтонууд» гэдэг, конституцида харша ябуулга болоно. Энээнһээ хохидогшодой тоо 5 мянга гаран хүн болонхой.

ПОЛЬШОДОХИ БАЙДАЛ

ВАРШАВА. Польшын хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, В. Ярузельский ПНР-эй ниислэлдэ һургуулинуудай ба научно-шэнжэлгын институдай бүлэг түлөөлэгшэдтэй уулзаа. В. Ярузельский орон доторхи байдалые тодорхойгоор шэнжэлэн тайлбарилха зуураа, социалис гүрэнэй үндэһэ һуурида аюул тохёолдуулһан, нийтын-политическэ хүшэр хүндэ байдалые заһаруулга — правительствын бэелүүлжэ байгаа ябуулгануудай гол зорилго болоно гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ. Тиихэтээ хамта арадай засаг түрые бэхижүүлгэдэ эдэбхитэйгээр туһалхыень уряалан, эрдэмтэдтэ, уран мэргэжэлтэ интеллигенциин түлөөлэгшэдтэ хандаба. Тэрэшэлэн гүрэнэй аппарадай хүдэлмэри заһаруулан һайжаруулха хэрэгтэ туһа хүргэхын тула 29 воеводствын захиргаанай зургаануудта кадрова һэлгэлтэнүүдэй хэгдэһэн тухай ПАП мэдээсэнэ.

Орон доторхи предприятинууд жэгдэ тэгшээр хүдэлмэрилдэг боложо үргэлжэлһөөр. Жэшээлэн хэлэбэл, Силезидэ нүүрһэ малтан абалгын нэмэһэн, булад хайлуулдаг «Байльдон» заводто продукцай ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг, «Хелмек» фабрикада гуталай оёгдодог болоһон Щецинскэ далайн пароходствын жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухай мэдээнүүд ороно. Варшавын, Вроцлавай промышленна үйлэдбэринүүд һаадгүй хүдэлмэрилжэ, байна. Амжалтатайгаар ажаллаха арга боломжо хангаха асуудалнуудта зорюулагдаһан партийна ба ажахын эдэбхитэдэй зүблөөнүүд Гданьскда болоо. «Катовица» гэжэ металлургическа комбинадта гурим журам һэргээгдээ. «Солидарностиин» харата балмад этэгээдүүдээр цехүүд дотор хүсөөр хаагдаһан хоёр мянга шахуу хүдэлмэришэд гэртээ бусаха аргатай болобо. Харша этэгээдүүд баригдажа хаагдаа.

«Жолнеж вольности» газетэ ПОРП-ын ЦК-гай секретарь М. Ожеховскитой хэгдэһэн хөөрэлдөө тунхаглаба. Мүнөө парти дотор хоёр гол шэглэл бии: нэгэдэхинь — оронойнгоо хуби заяанай түлөө харюусалгын мэдэрэлээр нэбтэрһэн юрын гэшүүд эдэбхитэй боложо байна; хоёрдохинь — партийна комитедүүдэй хүдэлмэри һайжарна гэжэ интервью доторнь тэмдэглэгдэнэ. Парти һэргэн хүгжэхэ, өөрынгөө хүсэнүүдые бүрин элсүүлэн жагсааха уялгатай гэжэ хөөрэлдөөнэй үедэ тусхайлан тэмдэглэгдээ.

Хүн зоной дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай хүдэлмэреэ улам һайжаруулхын тула агитационно-номнол нэбтэрүүлгын штабууд тогтоогдоно. Тэдээндэ партийна захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдһөө гадна, мүн партиин ветеранууд, журналистнууд, интеллигенциин бусад түлөөлэгшэд ороно.

Сэрэгэй байдалай тогтоогдоһонһоо хойшо Польшын Арадай Республикын хуулинуудые эбдээ гэжэ гэмнэгдэһэн нюурнууд тушаа 24 хэрэг сүүдэй зургаануудта дамжуулагдаһан байна гэжэ ПАП мэдээсэнэ. Катовицка воеводствын «Земовит», «Пяст» шахтануудтахи байдал тухайда Польшын хэблэл сошордолтойгоор мэдээсэнэ. «Солидарностиин» зэрлиг балмад этэгээдүүд 2 мянга гаран горнягуудые эндэ мүрдэжэ, тамалжа үргэлжэлһөөр. Тэдэниие газар доро 500 метр гүнзэгыдэ барижа байха зуураа, шахтыетнай тэһэлжэ, бултыетнай үгы хэхэбди гэжэ занана, шахтёрнуудай бүлэнэрһөө абтаһан мэдээнүүдые зорюута хазагайруулна. Шахтёрнуудта медицинскэ туһаламжа үзүүлхын тула врачнуудые оруулха гэхэдэнь, арсана.

Лодзиин воеводстводо «забастовконуудые эмхидхэхэ комиссар» байһан М. Бурский «Солидарностиин» удамаршадай арад зондо харша ябуулгые элишэлбэ. Катовица ба Гданьскда болоһон ушарал намайе ехээр һанаата болгоно. Профсоюзна нэгэдэлэй эмхидхэгдэһэн сагһаа хойшо КОС-КОР «Бээ дааги Польшын конфедераци», «Хүнэй ба эрхэтэнэй эрхые хамгаалха совет» гэдэгүүдтэ хабаатай хүнүүдэй тэндэ юундэ эшээлдэг байһыень мүнөө ойлгожо байнаб гэжэ Польшын хэблэлэй агентствэдэ тэрэ мэдүүлээ. Тэдэ этэгээдүүд өөһэдынгөө хорото зорилгонуудта «Солидарностиие» хэрэглэхэ, хүдэлмэришэдһөө нюусаар засагай зургаануудта шургаха һанаашалгатай байгаа гээд мэдэнэб гэжэ Бурский мэдүүлбэ.

ВАРШАВА. Баруун тээхи оронуудай, илангаяа США-гай зүгһөө экономическа хашалта хэһэнэй үндэһөөр, Польшодохи дотоодын политическэ оршон байдалай һүжэрэлгэдэ нүлөөлхэ һэдэлгэнүүдые ПНР-эй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаарһан ябадал болоно гэжэ «Трибуна люду» газетэ сэгнэнэ.

ПНР-эй правительствада социалис гүрэнэй байгуулалтада эсэргүү «хорилтонууд» гэдэгые хэрэглэхэ гэжэ һэдэнэ. Гэхэ зуура, Польшо социалис гүрэн, социалис хани нэгэдэлэй гэшүүн байгаа, тиимэ зандаа үлэхэ гэжэ «Трибуна люду» тусхайлан тэмдэглэнэ.

ВАШИНГТОН. Тураха туйлдаа хүрэһэн, эсэһэн эдэ хүнүүд хойно хойноһоо һубарин зогсоно. Үтэлһэн, залуу хүнүүд, негрнүүд, сагаан шарайтан өөрынгөө ээлжээе тэсэмгэйгээр хүлеэгээ. Хүлеэһэн эдихэ юумэниинышье тулюурхан даа. Гэбэшье үлдэһэн хүндэ энэшье һаа нэмэри юм ааб даа.

Орон дотор соносхогдоһон тусхай үдэр иимэ оошорнуудые хаа хаанагүй ушаржа болохоор байгаа. Сагаан байшангай хажууханаар гарадаг Лафайетт-парк соогуур энэ хүнүүдэй оошорнууд Холбоото Штадуудта «үгытэйшүүлэй түлөө анхарал хандуулнабди» гэһэн мүнөөнэй засагаархинай худал хуурмаг үгые үшөө дахин гэршэлнэ.

Социальна программын ехэ мүнгэ зөөриие США-гай правительство сэрэгэй-промышленна концернүүдтэ гаргашалжа, хэдэн миллион американецуудые үлэн хооһон байдалтай болгоно.

ТАСС-ай фотохронико.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

МОНГОЛ АРТИСТ — МАНАЙ АЙЛШАН

Ленинэй орденто оперо болон баледэй академическэ театр соо уржадэр табигдаhан А. Даргомыжскиин «Лусууд басаган» гэhэн оперо бултанай анхаралые хандуулба. Энэ оперо соо Тээрмэшэнэй партиие Монголой арадай артист, Гүрэнэй шангай лауреат Цэвэгжавын Пурэвдорж гүйсэдхөө.

Бүдүүн hайхан хоолойтой, үндэр томо бэетэй артист, драматическа талаараа бэлиг шадабаритай байhанаа харуулжа, түрүүшын үзэгдэлhөө эхилээд, Тээрмэшэнэй тон тодорхой үнэншэмэ образые гаргаhан байна.

...Наташа басаганайнгаа нюусатай танилсаhан Тээрмэшэн зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэн, басагаяа hамааруулхые оролдоно...

Оперын hүүл багта хумхаарhан Тээрмэшэн аймшагтайшье, hүрөөтэйшье...

Нигэжэ образоо хүгжөөн хубилгажа, шанга хоолой зэдэлүүлэн, артист сугларагшадые үнэншүүлhэн байна.

Монголой бэлигтэй артистын гүйсэдхэhэн партиие үндэрөөр сэгнэн, харагшад халуун альга ташалгаар угтаа.

Оперын бусад партинуудта Ю. Шевченко (тайжа), В. Панчукова (хатан), В. Головко (Наташа), Д. Мижидон (Ольга) гэгшэд наадаба.

А. Даргомыжскиин ульгэршүү hайхан оперодо Тээрмэшэнэй мартагдашагүй образые манай республикын айлшан — Монголой арадай артист Ц. Пурэвдорж бидэндэ бэлэглэбэ.

Б. ДЫМБРЫЛОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Даргомыжскиин «Русалка» гэhэн оперын Тээрмэшэнэй партида Монголой арадай артист Ц. Пурэвдорж.

«МЭРГЭЖЭЛНИ — МИНИИ ОМОГОРХОЛ»

Нигэжэ нэрлэгдэhэн уулзалгын үдэшэ А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын конференц-зал соо hаяхан эмхидхэгдээ. Улаан-Үдэ хотымнай ажалуудалай албанай түрүү хүдэлмэрилэгшэдтэй энэ уулзалга дээрэ уншагшад танилсаhан байна. Тэдэнэй дунда Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, «Новинка» гэжэ ательегэй эсхэгшэ В. Е. Викулина, ажаhуудалай байшангай хүдэлмэрилэгшэ Е. Н. Быкова, туршалгын лабораториин хүдэлмэрилэгшэ Н. Л. Хмельницкая, «Сибирячка» салоной фотоательее даагша Р. Н. Илиасов болон бусад эндэ уригдаа. Тэдэнэр өөрынгөө ажалай амжалтанууд тухай хөөрэжэ, дүй дүршэлтэеэ хубаалдаа.

hуралсалай - үйлэдбэриин комбинадай hурагшад энэ үдэшэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан байна. Ерээдүйн фотографууд, эсхэгшэд, парихмахернууд өөhэдынгөө мэргэжэл тухай хөөрэжэ үгөө. hүүлдэнь хубсаhанай модельнүүдые, гоё причёсконуудые эндэ сугларагшадта тэдэнэр харуулаа.

П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин студентнэр, гүрэнэй филармониин түлөөлэгшэд — Буряадай АССР-эй габьяата артистнар Н. Будаева, К. Миткинов гэгшэд концертдэ хабаадаа юм.

Эдэ мэргэжэлтэнүүдтэ зорюулагдаhан тусхай номуудай выставкэ энэ үдэшые шэмэглээ.

В. ДОРЖИЕВА.

ЭРДЭМЭЙ ҮШӨӨ НЭГЭ ДОКТОР

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Аттестационно дээдэ комисси түүхын эрдэмэй доктор гэhэн нэрэ зэргые СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Зүүн зүгэй таhагые даагша Шираб Бодиевич Чимитдоржиевта олгобо гэhэн мэдээсэл Москваhаа абтаба.

Ш. Б. Чимитдоржиевай диссертационно хүдэлмэри хэдэн шэнжэлэгдээгүй, тон орёо асуудалда зорюулагдаhан, XVII—XVIII зуун жэлнүүдтэ Росси болон Дунда Азиин гүрэнүүдтэй Монголой харилсаа холбоон тухай (а түүүнииихээ дэлгэрэнгыеэр шэнжэлэгдэбэ.

Ш. Б. Чимитдоржиев докторско энэ диссертацияа СССР-эй Наукануудай академиин Зүүн зүгэй Институдай эрдэмтэдэй тусхай соведэй заседани дээрэ хамгаалhан байна. Ехэ эрдэмтэд-академик А. Л. Нарочницкий, түүхын эрдэмэй докторнууд Б. П. Гуревич, С. Д. Дылыков гэгшэд оппонентнүүдынь байжа, Ш. Б. Чимитдоржиевай хүдэлмэридэ үндэр сэгнэлтэ үгэhэн юм.

Мүн баhа энэ хүдэлмэриие Монголой Арадай Республикын Наукануудай академиин Түүхын институдай директор, академик Ш. Нацагдорж, гэшүүн-корреспондент Х. Пэрлээ, түүхын эрдэмэй доктор Н. Сор-Оджав, Ленинградай гүрэнэй университедэй профессор Л. А. Березный, түүхын эрдэмэй доктор Н. Ц. Мункуев, Киргизэй Наукануудай академиин Зүүн зүгэй таhагые даагша М. Я. Сушанло гэгшэд мүн үндэрөөр сэгнэhэн байха юм.

Нигэжэ Буряадтамнай эрдэмэй үшөө нэгэ доктор нэмэбэ.

Н. ДУГАРОВ,
хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

Харалгада бэлдээл!

Пионерскэ организациин байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойдо зорюулан хүүгэдэй техническэ уран бүтээлнүүдэй харалга үнгэргэгдэхэ юм. Мүнөө станцидамнай бэлдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа эхилэнхэй. Техническэ бүтээлэй хүдэлмэридэ hурагшадые илангаяа олоор хабаадуулдаг hургуулинууд гэбэл, Улаан-Үдын 14-дэхи, 35-дахи, 36-дахи, Бэшүүрэй районой Бага-Куналейн, Пэтэнинай, Түнхэнэй районой Горхоной дунда hургуулинуудые нэрлэмээр. Үнгэрэн зун эдир техникүүдэй слёдто дурсагдагша hургуулинуудай түлөөлэгшэд эдэбхитэй хабсадалсаа hэн.

Энээнhээ уламжалан станциин хүдэлмэри тушаа тобшо тэдыгээр тогтомоор. 1956 ондо нээгдэhэн манай станци үхибүүдтэ техническэ эхин шадабари, эрдэм мэдэсэ олгодог зорилготой юм. Тусхай түхеэрэлгэнүүдтэй 14 лаборатори хүдэлдэг, элдэб түхэлэй 37 станок үхибүүдэй мэдэлдэ үгтэнхэй. Техническэ кружогуудта жэл бүри 800 гаран hурагша ябалсадаг. Эрдэм, техникын хүгжэлтэтэй, совет эрдэмтэдэй, ухаалан зохёогшод, уралан нэрижүүлагшадай ажал ябуулгатай танилсадаг, өөлэдөө бага хэмжээнэй техникэ зохёон байгуулдаг.

Гэхэhээ гадна станциин методистнар республикын hургуулинуудтахи кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ туhаламжа үзүүлдэг, зүбшэл заабари үгэдэг байха юм.

Эдэ бүгэдые юундэ тодорхойгоор хөөрөөбши гэбэл, районуудай hургуулинуудта техническэ кружогуудай хүдэлмэри hэргээгдэхэ ёhотой гэжэ hанагдана. Илангаяа Бүхэсоюзна пионерскэ организациин байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойе угтуулан, техническэ уран бүтээлэй харалгада эмхитэйгээр бэлдэел гэжэ станциин коллективэй зүгhөө уряалха байнабди.

Е. ТЮМЕНЦЕВ,
эдир техникүүдэй республиканска станциин директор.

Музейдэ туhална

Академик В. А. Обручевой нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлгын Хяагтын музей 90 жэлэйнгээ ойе 1980 ондо тэмдэглээ hэн. Забайкалиин эгээл хуушан музейнүүдэй нэгэн болохо тус музейн экспонадууд жэл бүри олошорно. Экспонадуудые суглуулха хэрэгтэ музейн дэмы нүхэд — хизаар ороноо шэнжэлэгшэд ехэхэн туhа хүргэдэг юм. Тэдэнэрэй нэгэн Хяагтын совхозой хонишон Борис Жалцанов урданай хүн зоной ажаhуудалай хэрэгсэлнүүдые музейдэ, олоор бэлэглэдэг. Гансал 1981 оной зунай туршада Б. Жалцанов бронзоор, шабараар бүтээгдэhэн урданай арба гаран эд хэрэгсэл музейдэ бэлэг болгон үгөө.

В. А. Обручевой нэрэмжэтэ музей Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй багша, техническэ эрдэмэй кандидат Е. М. Даревскаятай олон жэлэй харилсаатай, саг үргэлжэ бэшэлсэжэ байдаг юм. Энэ жэлдэ Е. М. Даревская «Сибирь ба декабристнууд» гэhэн өөрынгөө суглуулбари музейдэ эльгээгээ.

Географическа бүлгэмэй Хяагтын отделениин түрүүлэгшэ В. Г. Батомункуев Фрунзе хотодо үнгэргэгдэhэн СССР-эй Географическа бүлгэмэй 7-дохи съездэ хабаадаа. Тэндэ буулгаhан фото-зурагуудаа, съездын хүдэлмэри тухай материалнуудые В. Батомункуев музейдэ дамжуулан үгөө.

Механизатор Н. П. Орлов нефрядээр бүтээhэн hүхэ хахалагдаhан газар дээрэhээ оложо, тэрэнээ музейдэ тушаагаа. Хяагтын 2-дохи дунда hургуулиин hурагшад мүн нютагайнгаа музейтэй харилсаатай юм. Энэ hургуулиин hурагшад Андрей Воробьев, Саша Шульгин, Женя Лавинский гэгшэд голой эрьеhээ хэдэн мянган жэлэй урда ажамидардаг байhан үхэрэй хохимой тархи олоод, музейдэ асаржа үгөө. Тиихэдэ, Оюна Намсараева монгол мүнгэнэй бүхэли коллекци бэлэглэhэн байна. Иимэрхүү жэшээнүүд олон лаб даа.

Е. СУРМАЧ.

Шэнэ поликлиникэ

Шэнэ-Бэрээн тосхондо больничнэ томо комплексын барилга үргэлжэлүүлэгдэhээр. Заводой дэргэдэхи капитальна барилгын таhагайхид энэ барилгые бүхыдэнь түсэбэй ёhоор ябуулна. Октябриин hайндэрэй үеэр түрүүшынь ээлжээн — инфекционно отделени, котельнэ ашаглалгада тушаагдаа hэн.

Поликлиникын шэнэ байшан ашаглалгада тушаагдажа, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ түлхюурынь барюулагдаба. Поликлиникын нээгдэхэ үедэ болоhон баяр ёhолол дээрэ барилгын түгэсхэлэй хүдэлмэринүүдтэ эдэбхитэй хабаадалсаhан электригүүд Б. Парфёнов, Б. Хрумов, А. Кушнарев, сантехникүүд Б. Добрынин, А. Гуреев гэгшэдтэ баяр хүргэгдөө. Мүн лэ барилгада эдэбхитэй хабаадаhан залуушуул магтаалтай. Мүнөө үеын медицинскэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаhан поликлиникэдэ үдэр соо 250 хүн врачта бэеэ үзүүлхэ аргатай.

Энээнэй удаа комплексын удаадахи ээлжээн — хирургическа корпус ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдана.

Д. ТУМАНОВ.
Загаранай район.

Хүршэнэр уулзаба

Буряадай журналистнуудай IX съездые угтуулан, «Бичурский хлебороб», «Ленинское знамя» гэhэн Бэшүүрэй, Хяагтын районой газетэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд зохёохы ёhоной уулзалга үнгэргэбэ. Нэн түрүүн КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагшын орлогшо В. В. Паньков амаршалгын үгэ хэлэжэ, районой хүгжэлтын түүхэ тухай, хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй дүүргэдэг хүндэтэ үүргэ тухай тодорхойгоор хөөрэбэ. Удаань редакциин таhагые даагшанар айлшадтаа ооhэдынгөө хүдэлмэри, хараа зорилгонууд тухай тодорхойгоор хөөрөө. Хяагтын журналистнуудай зүгhөө газетын редактор Н. Н. Исаев үгэ хэлэжэ, уулзалгын hайнаар эмхидхэгдэhэнэй түлөө баяр баясхалан хүргэбэ.

Саашадаа хоёр редакцинуудай хүдэлмэрилэгшэд Сэлэнгын районой газетын редакцида айлшалжа, дүй дүршэлөө андалдаха гэhэн шиидхэбэри абаба.

Вл. БОРИСОВ.

ХАСУУРИ ОТОЛХО ХОРЮУЛТАЙ

Эгээл энэ үедэ бүлэ бүхэн шэнэ жэлэй hайндэртэ уридшалан бэлдэдэг гээшэ. Елкын шэмэглэл болохо наадахайнууд, элдэб үнгөөр билтаран hолонгото hон «мишура», үхибүүдтэ бэлэг сэлэг бэлдэхэhээ эхилээд лэ hахы hалаг бологдодог гээшэ. Гэбэшье нэгэ асуудал — ёлко болохоор хасуури хаанаhаа олохоб гэhэн асуудал олоной hанаае зобоодог.

Тиимэhээл хүн зондо нэгэ иимэ hануулга хэлтэй ха. Юуб гэхэдэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэриин ёhоор, шэнэ жэлэй hайндэртэ хасуури хайша хэрэг отолхо гээшэ огто хоригдонхой. Гансал нийтын газарнуудта, онсолбол, хотын гол талмайнуудта, соёлой байшангуудта, ордонгуудта, театрнууд болон hургуулинуудта, ясли-садуудта табигдаха ёлкын хасууринуудые отолхо зүбшөөл үгтэдэг байна.

Гэр бүлэдөө ёлко шэмэглэхэ гэhэн хүнүүд тусхай зүбшөөлэй ёhоор нарhа отолходонь хамаагүй. Энэ юугээрээ зохисотойб гэбэл, нарhан шэлбэhээ түргөөр унагаадаггүй, мүшэр. hалаануудынь нилээд бүхэ юм. Гэбэшье нэгэ хэды хоногто гэрээ шэмэглэхын тула нарhа сабшаха дуратайшуул баhал олошоронхой. Тиимэhээл хасууришье, нарhашье отолонгүй, магазинhаа хэмэл ёлконуудые худалдан абабал, бүришье аятай. Бодоод үзыт даа, байгаалинимнай шэмэглэл хэдэн зуу, мянган сагдуул модон хосоржо, хэдэхэн хоногой hүүлдэ бог шорой хаягдадаг газарта сугларлдаг гээшэ. Нэгэхэн далайсаар таhа сабшагдаhан хасуурихан аяар хорёод жэлдэ ургажа тиимэ болоно ха юм.

Иимэ бодомжонуудые зүйтэй дээрэ тооложо, манай зүбшэл, заабарида анхардаг хүнүүд үсөөн бэшэ. Байгаали хамгаалгын асуудалнуудай бүри хурсаар, тодорхойгоор табигдажа байхада, нютоон ханинартаа — хасуури, нарhандаа хайхарамжатайгаар хандаял.

Хэмэл ёлконуудые худалдан абажа, хэдэн жэл соо хадагалжа байгаад хэрэглэхэдэ болоно.

В. АНТРОПОВ,
республикын Ой модоной ажахын министерствын таhагые даагша.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Республикымнай ажалай үдэр» — суглуулбари. БАМ: үдэрhөө үдэртэ. «Элшэ хүсэнэй хүүргэ ашаглагдаа» — В. Гороховой статья.

Хоердохи хуудаhан тематическа, арадай хиналтын материалнууд.

Гурбадахи хуудаhанда. «Шэнэ хараа түсэбүүд» — Улаан-Үдын горсоведэй VIII сессиhээ.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Хойто зүгэй туяануудтал» — Ч. Гомбоинай статья. «Хүгжэмэй хэлээр» — Т. Волынцевагай статья.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Декабриин 27-hоо 1982 оной январиин 2 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Заряадкадаа зогсогты!» 10.00 — РСФСР-эй арадай артист Ф. Лузанов виолончель дээрэ наадаха. 10.20 — «Будильник». 10.50 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.50 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 12.35 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа. 13.15 — «Хүдөөгэй hонин». 14.15 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.45 — «Василий Суворков и его бригада» — баримтата фильм. 15.15 — Гүрэнэй академическэ түбэй кукольна театрай «Необыкновенный концерт» гэhэн фильм-зүжэг. Хүтэлбэрилэгшэнь СССР-эй арадай артист С. В. Образцов. 16.50 — «Киногоор аяншалгын клуб». 17.50 — Мультфильм. (Франци). 18.45 — Уласхоорондын hонин. 19.45 — Санын спортоор бүхэсоюзна мүрысөөн. Эхэнэрнүүд. 5 км. 20.00 — «Үнэн зүрхэнhөө». Белгородтохи уулзалганууд. 22.00 — «Время». 22.35 — Футболой шэнжэлэл. 23.05 — «Когда сбывается мечта» — фильм-концерт. 00.05 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 13.05 — «Милый лжец» — фильм-зүжэг (1-дэхи, 2-дохи сери).

Орбита. 15.20 — «Боба и слон» — үхибүүдтэ уран hайханай фильм. 16.30 — Совет телевидениин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан концерт Союзуудай байшангай Колонно залhаа дамжуулагдаха. 19.30 — М. Анчаров. «День за днем» — олон серитэй зүжэг. 4-дэхи бүлэг — «Апрель, 7, среда». 20.45 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.00 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 22.00 — «Время». 22.35 — «Укрощение строптивой» — уран hайханай фильм. 24.00 — Азербайджанай поэт Низами Гяндживиин түрэhөөр 840 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай заседани Союзуудай байшангай Колонно залhаа дамжуулагдаха. 01.30 — Санын спортоор бүхэсоюзна мүрысөөн. Эхэнэрнүүд. 5 км.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Светлячок», «Первая скрипка» — мультфильмнүүдэй программа. 10.35 — Үхибүүдтэ зорюулагдаhан «Чук и Гек» гэжэ уран hайханай фильм. 11.20 — «Амитадай аймаг». 12.20 — Шэнэ hонин. (12.25 час хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Социалис оронуудай телевидениин баримтата фильмүүдэй программа. 16.20 — Харьковай филармониин симфоническа оркестрэй концерт.

Улаан-Үдэ. 17.20 — Спортын hонин, 17.30 — «Саяан». 18.05 — Шэнэ hонин. 18.15 — «Шэнэ жэлэй почто»,

Орбита. 19.05 — Р. Шуман. «Дүрбэдэхи симфони». 19.30 — «Самый ученый заяц» — мультфильм. 19.45 — 20.00 — Забhарлалга. 20.00 — Тернополь хотын «Медоборы» гэдэг ансамблиин концерт. 20.15 — «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «КамАЗ. 1981 онии үдэшэн». 20.45 — К. Гоцци. «Принцесса Турандот». Театрай 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ Евг. Вахтанговай нэрэмжэтэ академическэ театрай табиhан зүжэг-концерт. 22.00 — «Время» 22.35 — Евг. Вахтанговай нэрэмжэтэ академическэ театрай 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан зүжэг-концертын үргэлжэлэл. 23.50 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 00.05 — «Красногорскын санын зурга» гэhэн бүхэсоюзна мүрысөөн. Эрэшүүл 15 километртэ урилдаха..

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Холодный свет кристалла» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.10 — Ород хэлэн. 13.40 — В. Маяковский поэт болон поэзи тухай. 10-дахи класс. 14.10 — «Эльдорадые бэдэрэн...» Эдгар По гэгшын зохёолнуудаар. 14.55 — «Хүнүүдтэ туhатай байха». «Кабалевский — мүнөөдэр» (1-дэхи фильм). 15.50 — Байгаалиие шэнжэлгэ. 2-дохи класс. «Үбэлжэдэг шубууд». 16.10 — Совет гүрэнэй ба эрхын үндэhэ hууринууд. 8-дахи класс. «СССР-эй гүрэнии хүтэлбэрилгын зурганууд». 16.40 — «Искусство выходит на улицу» — телевизионно баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Где ты, дедушка Мороз» — үхибүүдтэ зорюулагдаhан кукольна фильм. 17.15 — Хүгжэмтэ забhарлалга.

Орбита. 17.20 — «Эхын hургуули». 17.55 — hурагшадта зорюулагдаhан уран зохёолой викторина.

Улаан-Үдэ. 19.05 — Соносхолнууд. 19.15 — Уран зохёолой уншалганууд. 19.45 — «Пионерия» — киножурнал.

Орбита. 20.00 — Уласхоорондын hонин. 20.45 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». 21.00 — Белоруссиин ССР-эй Гүрэнэй хатарай ансамблиин концерт. 21.40 — «И в камне солнце отразилось» — телевизионно баримтата фильм. «Поздняя встреча» — телевизионно уран hайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — 23.50 — Искусствын уран бэлигтэнэй концерт.

ВТОРНИК, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — К. Гоцци. «Принцесса Турандот» — зүжэг-концерт. 12.30 — Шэнэ hонин. (12.35 час хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — «Шинии ажал — шинии амжалта» — кинопрограмма. 16.00 — «Согтой хүхюун мүрыссөнүүд». 16.45 — «Ород хэлэн». 17.15 — Румыниин арадай инструментнүүдэй концерт.

Улаан-Үдэ. 17.45 — «Байгал» (буряадаар). 18.15 — «Экономико, Эрдэм наука. Ажал хэрэг». «Ажахы эрхилэлгые нарижуулан hайжаруулга». 18.50 — «Оршожо байгаа Шэнэ жэлээр» — концерт-амаршалга. 19.30 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал.

Орбита. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Совeдүүд ба ажабайдал». 20.25 — «Единственная» — уран hайханай фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 22.00 — «Время». 22.35 — «Снежные напевы» — фильм-концерт. 22.55 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 23.10 — Кинокамера дэлхэйе буулгана.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Тарханкут» — телевизионно баримтата фильм. 13.10 — «Шатарай hургуули». 13.40 — Географи. 6-дахи класс. «Урда Америкэ. Амазони». 14.10 — Дж. Свифт. «Ажабайдалай ба ажал ябуулгын хуудаhанууд». 15.10 — «Хүнүүдтэ туhатай байха». «Кабалевский — мүнөөдэр» (2-дохи фильм). 16.10 — «Хуули мэдэхэ гүш?». 16.40 — «Замысел» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Аялга дуунтай уулзалга» гэhэн дамжуулгаhаа

Орбита. 17.45 — «Залуушуулай адресууд». 18.45 — «Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!» 19.15 — «Үхибүүдтэ шүлэгүүд». 19.30 — 19.45 — Забhарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Сонсхолнууд.

Орбита. 20.00 — Баскетболоор СССР-эй чемпионат. Эрэшүүл. ЦСКА — «Строитель» (Киев). 20.45 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 22.00 — «Время». 22.35 — «Ах, водевиль, водевиль...» — телевизионно уран hайханай фильм. 23.40 — «Гүрэнэй Третьяковско галерейн загнуудаар» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 00.05 — Москвагай Гүрэнэй филармониин академическэ симфоническа оркестрэй концерт.

СРЕДА, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.00 — «Единственная» — уран hайханай фильм. 11.30 — «Киногоор аяншалгын клуб». 12.30 — Шэнэ hонин (12.35 час хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — СССР-эй байгуулагдаhаар 59 жэлэй ойдо. Телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 16.25 — «СССР-эй арадуудай дуу, хатар». 16.55 — «Эдир харагшын театр». «Любовь и картошка» — телевизионно зүжэг. 18.50 — «Шатараар дэлхэйн гурба дахин чемпион А. Е. Карповтай уулзалга».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Байгал».

Орбита. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Эрдэм наукын hонин». 20.45 — «Будь здоров, дорогой!» — телевизионно уран hайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Шире круг» — эстрадна программа. 00.35 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Звездочет» — телевизионно журнал. 13.45 — Волейболоор СССР-эй чемпионат. Эхэнэрнүүд. ЦСКА — «Сокол» (Киев). 14.30 — «Домино» — үхибүүдтэ зорюулагдаhан уран hайханай фильм. 15.25 — СССР-эй арадай артист Е. Нестеренко ород композиторнуудай романснуудые дуулаха. 16.00 — «Горизонт».

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Аялга дуунтай уулзалга». 17.50 — «Таанадта, агитаторнууд болон политинформаторнууд». 18.10 — «Некрасов Сибирь тухай» — уран зохёолой дамжуулга. 18.40 — Шэнэ жэлэй концерт (буряадаар). 19.00 — «Снеговик-почтовик» — мультфильм. 19.20 — Сонсхолнууд. 19.45 — «Пуф, Муф и ёлка» — мультфильм.

Орбита. 20.00 — «Харилсаа холбоон» — тележурнал. 20.45 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21.00 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 22.00 — «Время». 22.35 — «Миг удачи» — телевизионно уран hайханай фильм. 23.40 — «Ородой үбэл» гэжэ искусствын фестивалиин концерт. «Виртуозы Москвы» гэдэг камерна оркестрэй концерт.

ЧЕТВЕРГ, 31

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Үглөөнэй гимнастика». 10.00 — Үхибүүдэй уран hайханай коллективүүдэй концерт. 10.30 — Социалис оронуудай космонавтнуудай ниидэлгэнүүд тухай. Баримтата фильмүүдэй программа.

Улаан-Үдэ. 11.15 — «Бидэ Шэнэ жэл угтанабди!» — үхибүүдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. 11.40 — Республикын куклын театрай табиhан «Мүнхын аршаан» гэhэн зүжэг (буряад хэлэн дээрэ). 12.30 — «Шэнэ жэлэй уулзалганууд» — залуушуулда зорюулагдаhан дамжуулга. 13.30 — Мультфильмнүүд.

Орбита. 14.15 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 15.15 — Шэнэ hонин. 15.25 — «Үбэлэй онтохон» — концерт. 16.05 — «Жизнь и приключения четырех друзей» — телевизионно олон серитэй уран hайханай фильм. (1—4-дэхи серинүүд). 18.10 — «Ородой угалзанууд». «Березка» гэжэ гүрэнэй хореографическа ансамблиин хабаадалгатай фильм-концерт. 19.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 19.30 — Түбэй телевидени болон бүхэсоюзна радиогой симфоническа ба эстрадна хүгжэмэй оркестрэй концерт. 19.45 — «Спорт-81». 20.35 — «Эхэ оромни» — ороной уран hайханай бүлгэмэй коллективүүдэй концерт. 21.20 — 21.35 — Забhарлалга. 21.35 — «Зигзаг» — телевизионно богони хэмжээнэй уран hайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Согтой хүхюун концерт». 23.50 — «Фигурна халтиралгын уран бэлигтэнэй хабаадалгатай бал-наадан». 00.10 — «Цирк искусство». 00.40 — «Страна моя» — телевизионно баримтата фильм. 00.50 — «Шэнэ жэлээр, нүхэдүүд!» Совет арадта амаршалга. 01.05 — «Сэнхир гэлхэн». 04.30 — «Хатарай зал». 05.00 — «Эстрадын аялга хүгжэм».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 11.15 — П. И. Чайковскиин «Щелкунчик» гэжэ балет — СССР-эй ГАБТ-ын зүжэг. 13.15 — «Ажабайдалай харгы дээрэ». «Трудовые резервы» бүлгэмэй спортсменүүд XXII Олимпиин наадануудта хабаадагшадтай уулзаха.

Улаан-Үдэ. 14.15 — «Арадай уран бэлиг» гэhэн телевизионно фестиваль (Хориин район).

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — «Все дело в шляпе» — мультфильм. 15.35 — СССР-эй арадай уран зурааша М. Сарьянай зохёохы ажал ябуулга тухай. 16.25 — «Я помню чудное мгновенье...» — фильм-концерт. 17.15 — «Баримтата экран». 18.25 — «Юун? Хаана? Хэзээ?» — телевикторина. 19.30 — «Агууехэ Устюг тухай дурдалганууд» — телевизионно баримтата фильм. 19.45 — О. Голдсмит. «Ночь ошибок» — телевизионно зүжэг. Забhарлалгын үедэ 20.45 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». 22.00 — «Время». 22.35 — «Эта веселая планета». — телевизионно уран hайханай фильм. 11.10 — Концерт-вальс. 00.40 — «Страна моя» — телевизионно баримтата фильм. 00.50 — «Шэнэ жэлээр, нүхэдүүд!» Совет арадта амаршалга.

ПЯТНИЦА, ЯНВАРИИН 1

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ hАЙНДЭР
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Шэнэ hонин. 9.20 — Белоруссиин Гүрэнэй консерваториин цымбалистнуудай ансамблиин концерт. 9.50 «Одохон» — үхибүүдтэ зорюулагдаhан киноальманах. 10.40 — «Вятские затеи» — телевизионно баримтата фильм. 11.10 Мультфильмнүүдэй программа. 11.40 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг». 12.10 — «Онтохондо айлшаар». «Немухинские музыканты» — телевизионно уран hайханай фильм. 13.45 — «Үбэлэй этюд». Ород болон совет поэдүүдэй шүлэгүүд. 14.15 — Кубын революциин 23-дахи жэлэй ойдо зорюулагдаhан Кубын телевидениин программа. 15.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.30 — Баледэй артистнуудай Москвада болоhон уласхоорондын 4-дэхи конкурсын лауреадуудай концерт. 16.30 — «Москва» — киногой шэнжэлэл. 16.35 — «Карнавальная ночь» — уран hайханай фильм. 17.50 — «Гадаадын айлшад Советскэ Союз тухай». 18.20 — «С улыбкой доброй» — фильм-концерт. РСФСР-эй габьяата артист Ю. Куклачёв хабаадаха. 19.00 — 19.15 — Забhарлалга. 19.15 — Останкинадахи концертнэ студида болоhон үдэшэ. «Дуун-81». 22.00 — «Время». 22.35 — «Отпуск за свой счёт» — телевизионно уран hайханай фильм.

НИИТЭ-СОЮЗНА ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — Г. Мдивани. «Терезын түрэhэн үдэр» — телевизионно зүжэг. 16.35 — «Холо ойрын дуунууд». hургуулиин вальс. 17.20 — Г-Х. Андерсен. «Онтохонууд болон түүхэнүүд». 17.55 — СССР-эй Зам харилсаанай министерствын жэшээтэ духовой оркестр наадаха. 18.10 — «Как мы искали Тишку» — үхибүүдтэ зорюулагдаhан телевизионно фильм. 19.10 — «Түбэй телевидениде түрүүшынхеэ». Ленинградай Гүрэнэй С. М. Кировэй нэрэмжэтэ оперо болон баледэй академическэ театрай баледэй артистнуудай хабаадалгатай эртэ урдын хореографиин үдэшэ. 20.45 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.00 — «Кукрыниксы» — баримтата фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Семь счастливых нот» — телевизионно хүгжэмтэ фильм. (1—2-дохи серинүүд).

СУББОТО, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Хэрбээ элүүр энхэ ябаха гэбэл» (физкультурнигуудта — заабари зүбшэл). 9.45 — «Эдир москвич» гэжэ хүүгэдэй хореографическэ коллективэй концерт. 10.10 — «Эрхим шанартай эд бараа элбэг ехээр». 10.40 — «Урма баяртай ябахада». Гэр бүлын коллективүүдэй хабаадалгатай хүгжэмтэ программа. 11.25 — «Уран зураашад тухай хөөрөөн». Ренато Гуттузо. 12.45 — «Хүхюун нотохонууд». «Эдир дуушадай конкурс». 13.15 — Чилиин Компартиин байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойдо. «Сердце Корвалана» — баримтата фильм. 14.10 — «Ф. Лист. «Концертнэ этюд».

Улаан-Үдэ. 14.15 — Буряадай искусствын уран бэлигтэнэй ба уран hайханай бүлгэмэй коллективүүдэй хабаадалгатай Шэнэ жэлэй концерт.

Орбита. 15.15 — Шэнэ мультфильмнүүдэй программа. 15.35 — «Спортлото». Жэлэй түрүүшын тираж. 15.40 — «Скорость, надежность, комфорт» — баримтата фильм. 15.50 — «Хабаяа туршая, басагад!» Москвагай часай нэгэдэхи заводой эхэнэр хүдэлмэрилэгшэдэй мүрысөөн. 17.50 — «Ералаш» гэжэ хүүгэдэй шог ёгто киножурналай хуудаhануудаар. 18.30 — «Ородой үбэл» гэжэ искусствын фестивалиин концерт. 19.15 — 19.30 — Забhарлалга. 19.30 — «Бедная Маша» — телевизионно уран hайханай фильм. (1—2-дохи серинүүд). 20.00 — «Время». 22.35 — «Москвагай циркын Шэнэ жэлэй аттракцион». 00.50 — Шэнэ hонин.

НИИТЭ-СОЮЗНА ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — Кинопанорама. 17.15 — «Пес в сапогах» — мультфильм. 17.35 — «Ерээдүй тухай hанамжа». 18.45 — «Остров поющих песков» — телевизионно зүжэг. 20.15 — Хадаhаа санаар hолжоролгоор дэлхэйн кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн Швейцариhаа дамжуулагдаха. 20.45 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». 21.00 — «Эрмитаж». Үбэлэй ордон (1-дэхи дамжуулга). 21.30 — «Хүгжэмтэ киоск». 22.00 — «Время». 22.35 — «Мельяс: хроника борьбы» — уран hайханай фильм (Куба).

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв секретарь — 2-50-52, секретариат, — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-00747. Заказ № 297. Индекс 5901